

CBAC Lefel 3 Diploma mewn

Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Mae'r cymhwyster hwn yn rhan o'r gyfres newydd o gymwysterau Iechyd a Gofal Cymdeithasol, a Gofal Plant yng Nghymru a ddarperir gan City&Guilds/CBAC.

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Deunyddiau Asesu Enghreifftiol (Mewnol)

Cynnwys

Tasgau a Chynlluniau Marcio	Tudalen
UNED 1:	
Astudiaethau Achos	4
Tasgau	7
Cynllun marcio	9
Mapio	23
Taflen Farciau'r Ganolfan	24
UNED 3:	
Tasg	27
Cynllun marcio	28
Mapio	37
Taflen Farciau'r Ganolfan	38
UNED 4:	
Ysgogiadau	41
Tasg	42
Cynllun marcio	43
Mapio	52
Taflen Farciau'r Ganolfan	53
UNED 6:	
Aseiniad	57
Cynllun marcio	59
Mapio	76
Taflen Farciau'r Ganolfan	77

**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

UNED 1 ASESIAD DI-ARHOLIAD:

Egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau

AMSER: 20 AWR

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

BYDD GENNYCH CHI 20 AWR I GWBLHAU'R ASESIAD HWN.

Rhaid i chi ddewis un astudiaeth achos (a neu b) i ddarparu eich tystiolaeth ar gyfer Tasg 1 a Thasg 2.

Rhaid defnyddio'r un astudiaeth achos ar gyfer y ddwy dasg.

Tasg 1: Adroddiad

Mae gofyn i chi lunio adroddiad yn seiliedig ar astudiaeth achos a neu astudiaeth achos b. Rhaid i'r adroddiad fod yn seiliedig ar egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.

Dylech chi dreulio tua **14 awr** ar y dasg hon.

Y nifer mwyaf o eiriau ar gyfer y dasg hon yw 3500.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- meddalwedd TGCh
- nodiadau dosbarth
- astudiaethau achos.

Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r rhynggrwyd wrth gwblhau'r dasg hon.

Tasg 2: Pecyn Gwybodaeth

Mae gofyn i chi ddarparu gwybodaeth i staff sy'n newydd i weithio yng Nghymru yn y math o leoliad Iechyd a Gofal Cymdeithasol dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.

Dylech dreulio tua **6 awr** ar y dasg hon.

Y nifer mwyaf o eiriau ar gyfer y dasg hon yw 1500.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- meddalwedd TGCh
- nodiadau dosbarth
- astudiaethau achos.

Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r rhynggrwyd wrth gwblhau'r dasg hon.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae'n bwysig eich bod chi'n gweithio'n annibynnol ac yn sicrhau mai eich gwaith chi yn unig, heb gymorth, yw'r gwaith sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd angen i chi a'ch athro/athrawes lofnodi datganiad mai eich tystiolaeth chi yn unig yw'r holl dystiolaeth sy'n cael ei chyflwyno.

Cewch eich cynghori i wirio eich gwaith yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn fanwl ac yn gywir.

Dewiswch un o'r astudiaethau achos canlynol (a neu b) i seilio eich tystiolaeth arni ar gyfer tasg 1 a thasg 2:

D.S. Rhaid defnyddio'r un astudiaeth achos ar gyfer y **ddwy** dasg.

Naill ai:

Astudiaeth Achos A

Mae Siân yn 45 oed ac yn gynorthwydd gofal iechyd profiadol. Mae hi'n gweithio ar ward lawfeddygol i ddynion mewn ysbyty mawr. Mae Siân yn gweithio fel rhan o dîm o gynorthwyr gofal iechyd, nyrsys cofrestredig a gweithwyr proffesiynol eraill.

Yn ystod un o'i sifftiau mae Siân yn gweithio gyda Dafydd, sy'n 23 oed ac sydd ag anableddau dysgu. Mae'n byw mewn cartref gofal preswyl a chafodd ei dderbyn i'r ysbyty i gael llawdriniaeth ar ei goes ar ôl iddo gwmpo. Mae Siân yn cyflwyno ei hun i Dafydd ac yn esbonio y bydd hi'n gofalu amdano.

Mae Dafydd yn cael ei hebrwng i'r ysbyty gan weithiwr cefnogi o'r cartref gofal a'i fam. Mae'r gweithiwr cefnogi yn esbonio'r dull person-ganolog mae'r cartref gofal preswyl yn ei ddefnyddio i gefnogi Dafydd. Mae hi'n gofyn i Dafydd a yw hi'n gallu rhannu ei gynllun gofal a chymorth gyda Siân ac mae ef yn cytuno. Mae gweithiwr cefnogi Dafydd yn dweud ei bod yn bwysig i Dafydd ei fod yn gwneud ei ddewisiadau a'i benderfyniadau ei hun am ei fywyd bob dydd. Fodd bynnag, mae angen mwy o amser a chefnogaeth arno wrth wneud penderfyniadau ynghylch cyllidebu, siopa a bod mewn sefyllfaoedd anghyfarwydd. Mae'n bwysig iddo ei fod yn gallu gofalu am ei ofal personol a'i hylendid ei hun. Mae Dafydd yn hoffi gwyllo'r teledu, gwrandao ar gerddoriaeth a sgwrsio. Mae'r wybodaeth mae Dafydd, ei weithiwr cefnogi a'i fam wedi'i rhannu yn cael ei chofnodi ar gofnod ysbyty Dafydd.

Yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty, mae pawb yn awyddus i gefnogi Dafydd i gyflawni'r canlyniadau personol mae e'n eu dymuno sy'n cynnwys: dysgu byw ar ei ben ei hun, gallu edrych ar ei ôl ei hun a gallu mynd allan i wneud ffrindiau.

Wrth siarad â Dafydd am ei lawdriniaeth a'r gofal a chymorth yn yr ysbyty, mae Siân yn sylwi ei fod weithiau'n cael trafferth deall beth mae hi'n ei ddweud wrtho. Mae hi'n awgrymu gweithio gyda'r gweithiwr cefnogi a'r nyrs cyswllt anableddau dysgu yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty. Ar ôl siarad gyda'r gweithiwr cefnogi a Dafydd, mae'r nyrs cyswllt anableddau dysgu yn sicrhau bod Dafydd yn deall ei anghenion a'i driniaeth iechyd a bod staff yn yr ysbyty yn deall sut i'w helpu i gyfleu ei anghenion a'i ddewisiadau. Yna mae Siân yn awgrymu y dylai Dafydd newid i'w ŵn ysbyty yn barod ar gyfer ei lawdriniaeth ac mae hi'n dechrau cau'r llenni. Mae Dafydd yn dechrau cynhyrfu oherwydd hyn. Mae Siân yn gofyn iddo a hoffai gael gweithiwr sy'n ddyn i'w gynorthwyo. Mae'n dweud ei fod yn gallu ei wneud ar ei ben ei hun. Mae gweithiwr sy'n ddyn yn siarad â Dafydd ond mae'n sefyll tu allan i'r llenni a phan fydd Dafydd yn barod, mae'n sicrhau bod y gŵn yn gyfforddus ac wedi'i gau yn gywir.

Mae'r nyrs cyswllt anableddau dysgu yn mynd gyda Dafydd i'r theatr ar gyfer ei lawdriniaeth. Yn ddiweddarach y diwrnod hwnnw, mae Siân yn derbyn galwad gan rywun yn holi am Dafydd. Mae Siân yn esbonio nad yw hi'n gallu rhyddhau gwybodaeth heb ganiatâd yr unigolyn. Mae'n cymryd neges i'w throsglwyddo i Dafydd.

Ar ôl ychydig ddiwrnodau ac yn dilyn asesiad rhyddhau, mae Dafydd yn cael dychwelyd i'w gartref gofal preswyl. Mae'r wybodaeth yn ymwneud â'r gofal a'r cymorth y bydd eu hangen arno ar ôl ei lawdriniaeth yn cael ei chofnodi yn ei gynllun gofal a chymorth, ynghyd â manylion pellach ynghylch sut bydd y cymorth hwn yn cael ei roi.

Neu:

Astudiaeth Achos B

Mae Gwen yn 80 oed ac yn siarad Cymraeg. Mae hi'n byw ar ei phen ei hun yn ei chartref ei hun ac mae hi'n byw gyda dementia. Bu farw gŵr Gwen yn ddiweddar ac ers hynny, mae hi wedi ei chael hi'n anodd ymdopi â rhai gweithgareddau bywyd bob dydd. Mae ei merch, Lowri, wedi awgrymu y dylai ei mam gael help gartref gan ei bod yn cael trafferth gyda'i hylendid personol ac wrth gymryd meddyginiaeth a choginio.

Mae Gwen yn mwynhau ei gardd a bod yn yr awyr agored ond mae'n ei chael braidd yn anodd ymdopi heb gefnogaeth. Mae hi wrth ei bodd yn coginio a phobi ac mae wedi ennill llawer o wobrau am ei theisennau ond nid yw'n gallu pobi nawr heb gymorth. Mae hi wir yn mwynhau cymdeithasu, cerddoriaeth a gwyllo ffilmiau.

Mae Lowri yn cysylltu â'r gwasanaethau cymdeithasol i ofyn am asesiad ar gyfer ei mam. Cafodd Jan ei phennu yn weithiwr cymdeithasol i Gwen, gan ei bod hi hefyd yn siarad Cymraeg. Pan mae Jan yn dod i ymweld, mae hi'n cyflwyno ei hun i Gwen yn Gymraeg ac yn esbonio ei bod hi yno i'w chefnogi gyda phenderfyniadau am y pethau sy'n bwysig iddi. Mae Jan yn gofyn iddi beth sy'n bwysig iddi. Mae Gwen yn dweud ei bod hi am aros yn ei chartref ei hun, parhau i gymryd rhan yn y gymuned a gallu cyfarfod â ffrindiau sy'n siarad Cymraeg. Mae Gwen yn sylweddoli ei bod hi'n cael rhywfaint o drafferth ymolchi, gwisgo a choginio ac nid yw bob amser yn cofio cymryd ei meddyginiaeth. Mae Jan yn gwranddo'n astud ar Gwen ac yn gofyn iddi a fyddai cael cynorthwydd gofal yn ymweld â hi bob bore i'w helpu i ymolchi a gwisgo a gwneud ei brecwast iddi o gymorth. Mae hi hefyd yn gofyn a fyddai Gwen yn hoffi ymweld â'r Gwasanaeth Dydd Dementia lle mae yna siaradwyr Cymraeg eraill y byddai hi o bosibl yn eu hadnabod ac efallai y byddai'n hoffi sgwrsio â nhw. Mae gardd, cerddoriaeth a ffilmiau yn y Gwasanaeth Dydd Dementia a gallai hefyd gael pryd o fwyd amser cinio. Nid yw Gwen yn siŵr ond mae hi'n dweud y bydd hi'n mynd er mwyn gweld sut beth yw'r lle.

Pan mae Gwen a Lowri yn cyrraedd y Gwasanaeth Dydd Dementia, mae cynorthwydd gofal yn dod i'w cyfarch, gan gyflwyno ei hun yn Gymraeg a'u tywys o amgylch. Mae'r cynorthwydd gofal yn esbonio'r dull gofal person-ganolog a'r amrywiaeth o weithgareddau therapiwtig, diddordebau a gweithgareddau sy'n cael eu cynnig yn y ganolfan. Mae'r cynorthwydd gofal yn gofyn i Gwen beth yr hoffai ei wneud. Mae Gwen yn dweud y byddai'n hoffi gwranddo ar gerddoriaeth, gwyllo ffilmiau a gweithio yn yr ardd. Mae hi hefyd am rannu ei gwybodaeth a'i sgiliau pobi ag eraill, mewn amgylchedd cefnogol. Mae Gwen yn gallu gweld y gallai'r Gwasanaeth Dydd Dementia ei helpu i wneud y pethau hyn ac y gallai hi hefyd sgwrsio â siaradwyr Cymraeg eraill. Mae'r Gwasanaeth Dydd Dementia yn cael ei redeg ar y cyd gan therapyddion iechyd a gofal cymdeithasol a nyrsys arbenigol sy'n gweithio gyda'r staff i helpu i fonitro a chefnogi pobl sy'n byw gyda dementia. Maen nhw'n cael eu cludo i'r ganolfan ac oddi yno, felly mae Gwen yn gallu mynychu ddwywaith yr wythnos. Mae Gwen yn teimlo ei bod hi am wneud hyn.

Yn dilyn yr asesiad o anghenion gofal, mae cynllun gofal a chymorth yn cael ei roi ar waith sy'n cynnwys cryfderau Gwen a'r canlyniadau mae hi'n eu dymuno. Mae gofal cartref yn cael ei drefnu, ac mae cynorthwydd gofal yn dechrau ymweld â Gwen deirgwaith y dydd, ond dim ond dwywaith ar y diwrnodau mae hi'n mynychu'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Yn ystod ymweliad y bore, mae'r cynorthwydd gofal yn defnyddio'r allwedd sy'n cael ei chadw yn y blwch allweddi y tu allan ac yn cnocio'r drws cyn gadael ei hun i mewn i'r tŷ. Bydd hi'n gofyn i Gwen a yw hi'n barod i gael ei chawod. Bydd y cynorthwydd gofal yn siarad yn glir wrth ofyn i Gwen beth yr hoffai ei wisgo, yn ei helpu i gael y dillad o'r wardrob ac yn annog Gwen i sicrhau bod ei dillad wedi'u cau yn iawn. Wedyn, bydd y cynorthwydd gofal yn gofyn i Gwen beth yr hoffai ei gael i frechwast. Bydd hi yn ei baratoi i Gwen, yn atgoffa Gwen i gymryd ei thabledi o'r

pecyn swigod, yn sicrhau ei bod yn eu llyncu nhw ac yna'n sgwrsio â Gwen wrth iddi fwyta. Bydd yn dychwelyd amser cinio i sicrhau bod Gwen yn cael cinio ar y diwrnodau pan nad yw'n mynd i'r Gwasanaeth Dydd Dementia.

Yn ystod yr ymweliad gyda'r nos, bydd y cynorthwydd gofal yn cynnig dewis o fyrbrydau ysgafn i Gwen ac yn ei hatgoffa hi i gymryd ei meddyginiaeth. Bydd yn ei holi am ei diwrnod. Cyn iddi adael, bydd yn sicrhau bod Gwen yn barod i fynd i'r gwely. Ar ddiwedd pob ymweliad, bydd y cynorthwydd gofal yn sicrhau ei bod yn gwneud cofnodion cywir yn llyfr nodiadau Gwen. Bydd hi hefyd yn sicrhau bod y gwres ymlaen, os bydd angen, ac yn cloi'r drws wrth adael, gan roi'r allwedd yn y blwch allweddi.

Mae Gwen yn gwneud yn dda, yn mwynhau'r ardd a'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Mae Lowri yn hapus ac yn fodlon y bydd ei mam yn ddiogel ac yn cael gofal da gartref ac yn ystod ei hymweliadau â'r ganolfan.

Uned 1 Tasg 1

Mae gofyn i chi lunio adroddiad yn seiliedig ar **astudiaeth achos a neu astudiaeth achos b**. Rhaid i'r adroddiad fod yn seiliedig ar egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac mae'n rhaid:

- (a) Rhoi **tair** enghraifft o sut mae'r egwyddorion gofal yn cael eu dangos yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi ac amlinellu sut mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
[12 marc] [DD1, 1.1]
- (b) Esbonio sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth, yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi, ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau fel rhan o'u gwaith a sut mae hyn o fudd i'r unigolyn maent yn gweithio gydag ef.
[18 marc] [DD2, 1.5]
- (c) Nodi **dwyt** her y byddai'r unigolyn yn yr astudiaeth achos yn eu hwynebu wrth hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau; disgrifio sut y gellid mynd i'r afael â'r heriau hyn.
[16 marc] [DD1, 1.5]
- (ch) Dadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.
[12 marc] [DD3, 1.3]
- (e) Myfyrio ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau sy'n cael eu defnyddio gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi yn:
- datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth
  - dangos cyfathrebu effeithiol
- gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.
[12 marc] [DD3, 1.4]

Cyfanswm y Marciau: [70 marc]

Uned 1 Tasg 2

Mae gofyn i chi ddarparu gwybodaeth i staff sy'n newydd i weithio yng Nghymru yn y math o leoliad Iechyd a Gofal Cymdeithasol dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.

Dewiswch **un** ffordd o gyflwyno'r wybodaeth o'r rhestr o fformatau isod:

- llyfryn gwybodaeth
- blog
- cyflwyniad.

Rhaid i'r wybodaeth:

- (a) Esbonio sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.
[18 marc] [DD2,1.2]
- (b) Crynhoi sut mae'r codau ymarfer/yddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal wrth weithio yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.
[12 marc] [DD1, 1.2]

Cyfanswm y Marciau: [30 marc]

Cyfanswm y Marciau (Tasg 1 a Thasg 2): [100 marc]

Cynllun Marcio Uned 1 ar gyfer yr Asesiad Di-arholiad

Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodiad, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy'r wefan ddiogel ar ddiwrnod y canlyniadau.

Uned 1: Egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
Tasg 1

(a) Rhoi tair enghraifft o sut mae'r egwyddorion gofal yn cael eu dangos yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi ac amlinellu sut mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. [12 marc]	
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	10-12 marc Ymateb gwybys sy'n darparu: <ul style="list-style-type: none"> • tair enghraifft briodol a manwl o'r astudiaeth achos a ddewiswyd • amlinelliad sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
3	7-9 marc Ymateb da sy'n darparu: <ul style="list-style-type: none"> • o leiaf dwy enghraifft glir a phriodol o'r astudiaeth achos a ddewiswyd • amlinelliad sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae'r egwyddorion yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
2	4-6 marc Ymateb sylfaenol sy'n darparu: <ul style="list-style-type: none"> • o leiaf un enghraifft briodol o'r astudiaeth achos a ddewiswyd • amlinelliad sy'n dangos peth gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
1	1-3 marc Ymateb cyfyngedig: <ul style="list-style-type: none"> • nad yw'n darparu enghreifftiau o'r astudiaeth achos a ddewiswyd • sy'n darparu amlinelliad nad yw'n dangos fawr o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Dylai atebion nodi unrhyw un o'r enghreifftiau canlynol a darparu amlinelliad o'r ffordd y mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau:</p> <p>Astudiaeth achos A</p> <p>Dewis a rheolaeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mae Dafydd yn cael ei annog i wneud ei ddewisiadau ei hun o ran ei fywyd o ddydd i ddydd • mae Siân yn rhoi'r dewis i Dafydd gael nyrs sy'n ddyn i'w gynorthwyo i baratoi ar gyfer llawdriniaeth. <p>Cyfrinachedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mae Siân yn cymryd galwad ffôn gan rywun sy'n holi am Dafydd ond yn esbonio nad yw hi'n gallu rhoi gwybodaeth heb ganiatâd Dafydd. 	

Urddas:

- mae Siân yn cau'r llenni tra bod Dafydd yn paratoi ar gyfer llawdriniaeth
- mae'r gweithiwr sy'n ddyn yn siarad â Dafydd ond mae'n sefyll tu allan i'r llenni a phan fydd Dafydd yn barod, mae'n sicrhau bod y gŵn yn gyfforddus ac wedi'i gau yn gywir.

Cydgynhyrchu:

er mwyn sicrhau bod gofal a chymorth Dafydd y gorau y gallan nhw fod tra ei fod yn yr ysbyty, mae Siân yn siarad â Dafydd a'i fam am ei ofal a'i gymorth.

Cyfathrebu effeithiol:

- mae Siân yn sylwi bod Dafydd weithiau'n cael trafferth i ddeall beth mae hi'n ei ddweud wrtho. Mae hi'n awgrymu gweithio gyda'r gweithiwr cefnogi a'r nyrs cyswllt anabledau dysgu yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty.

Gofal person-ganolog:

- mae'r gofal a'r cymorth mae Dafydd yn eu cael tra yn yr ysbyty yn seiliedig ar ei ddymuniadau, ei anghenion a'i gryfderau personol. Mae'n cael ei annog i wneud ei ddewisiadau ei hun.

Astudiaeth achos B

Dewis a rheolaeth:

- gwrandawodd Jan, y gweithiwr cymdeithasol, yn astud ar yr hyn sy'n bwysig i Gwen yn ystod ei hymweliad
- mae'r cynorthwydd gofal yn ymweld deirgwaith y dydd a dwywaith ar y diwrnodau mae Gwen yn mynychu'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Mae hi'n cynnig dewis i Gwen ynghylch a yw hi yn barod i gael cawod, beth yr hoffai ei wisgo, beth yr hoffai ei fwyta i frecwast ac ar gyfer ei byrbryd gyda'r nos
- yn y Gwasanaeth Dydd Dementia, mae'r cynorthwydd gofal yn esbonio'r gweithgareddau therapiwtig, yr hobiau a'r diddordebau amrywiol sy'n cael eu cynnig ac mae hi'n gofyn i Gwen pa weithgareddau yr hoffai gymryd rhan ynddynt.

Urddas:

- wrth helpu Gwen i wisgo, mae'r cynorthwydd gofal yn gwneud yn siŵr bod unrhyw fotymau ac ati wedi'u cau'n gywir.

Cydgynhyrchu:

- er mwyn sicrhau bod gofal a chymorth Gwen y gorau y gallan nhw fod tra ei bod hi gartref, mae Jan yn siarad â Lowri a Gwen am y gofal a'r cymorth mae Gwen am eu cael gartref.

Parchu hawliau'r unigolyn/cyfathrebu effeithiol:

- mae Gwen yn siarad Cymraeg felly cafodd Jan ei phenodi yn weithiwr cymdeithasol iddi gan ei bod hi hefyd yn siarad Cymraeg
- bydd Gwen yn cael cyfle i gymdeithasu gyda siaradwyr Cymraeg eraill yn y Gwasanaeth Dydd Dementia.

Gofal person-ganolog:

- mae'r gofal a'r cymorth mae Gwen yn eu derbyn yn ei chartref ac yn ystod ei hymweliadau â'r Gwasanaeth Dydd Dementia yn seiliedig ar ei dymuniadau, ei hanghenion a'i chryfderau personol. Mae'n cael ei hannog i wneud ei dewisiadau **ei hun**.

Dyletswydd gofal

Mae cynorthwydd gofal Gwen yn sicrhau ei bod hi'n cloi'r tŷ ac yn rhoi'r allwedd yn y blwch allweddol cyn gadael er mwyn sicrhau ei bod hi'n ddiogel.

(b) Esbonio sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth, yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi, ddangos a hybu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith a sut mae hyn o fudd i'r unigolyn maent yn gweithio gydag ef. [18 marc]

Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
5	16-18 marc Esboniad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith. Esboniad manwl sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
4	12-15 marc Esboniad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith. Esboniad clir sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
3	8-11 marc Esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Esboniad cyffredinol sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
2	4-7 marc Esboniad sylfaenol sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir ar y cyfan o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Esboniad sylfaenol sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
1	1-3 marc Esboniad cyfyngedig nad yw'n dangos llawer o wybodaeth na dealltwriaeth o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Ychydig iawn o gyfeiriad, os o gwbl, at y ffordd mae hyn o fudd i'r unigolyn.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Dylai'r atebion nodi sut mae disgwyl i weithwyr gofal ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith:

Astudiaeth Achos A:

Byddai disgwyl i Siân a'r nyrs sy'n ddyn sy'n gweithio gyda Dafydd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith drwy:

- hybu cryfderau Dafydd yn seiliedig ar ddarpariaeth sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
- gweithio mewn ffordd gynhwysol er mwyn sicrhau bod Dafydd yn cael y cyfle i gymryd rhan pan fo am wneud hynny
- sicrhau bod llais Dafydd yn cael ei glywed, y gwrandewir arno ac y gweithredir arno
- grymuso Dafydd drwy gynnwys gwasanaethau eirioli wrth wneud penderfyniadau am ei ofal a'i gymorth
- cynnig gwasanaethau di-dor i Dafydd, a'u darparu mor agos at y cartref â phosibl
- sicrhau bod Dafydd yn cael ei amddiffyn rhag camdriniaeth neu niwed.

Gall y buddion i Dafydd gynnwys:

- bodloni ei anghenion
- rhoi ei lesiant wrth wraidd ei ofal
- ei alluogi i wneud penderfyniadau am ei ofal ar sail gwybodaeth
- gall gynyddu ei hyder
- gwneud iddo deimlo'n ddiogel wrth dderbyn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

Astudiaeth Achos B:

Sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith:

- hybu cryfderau Gwen, yn seiliedig ar ddarpariaeth sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
- gweithio mewn ffordd gynhwysol er mwyn sicrhau bod Gwen yn cael y cyfle i gymryd rhan pan mae hi'n dymuno gneud hynny
- sicrhau bod llais Gwen yn cael ei glywed, y gwrandewir arno ac y gweithredir arno
- grymuso Gwen drwy gynnwys gwasanaethau eirioli wrth wneud penderfyniadau am ei gofal a'i chymorth
- cynnig gwasanaethau di-dor i Gwen, a'u darparu mor agos at y cartref â phosibl
- sicrhau bod Gwen yn cael ei hamddiffyn rhag cam-drin neu niwed.

Gall y buddion i Gwen gynnwys:

- bodloni ei hanghenion
- rhoi ei llesiant wrth wraidd ei gofal
- ei galluogi i wneud penderfyniadau am ei gofal ar sail gwybodaeth
- gall gynyddu ei hyder
- gwneud iddi deimlo'n ddiogel wrth dderbyn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

(c) Nodi dwy her y byddai'r unigolyn yn yr astudiaeth achos yn eu hwynebu wrth hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau; disgrifio sut y gellid mynd i'r afael â'r heriau hyn. [2 x 8] [16 marc]		
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.	
	Her 1	Her 2
4	7-8 marc Ymateb gwych sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	7-8 marc Ymateb gwych sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
3	5-6 marc Ymateb da sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	5-6 marc Ymateb da sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
2	3-4 marc Ymateb sylfaenol sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	3-4 marc Ymateb sylfaenol sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
1	1-2 marc Ymateb cyfyngedig sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	1-2 marc Ymateb cyfyngedig sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Gall atebion nodi heriau mewn perthynas â'r canlynol:

Astudiaeth achos A:

- annog Dafydd i wella ei iechyd a'i lesiant ei hun gan efallai nad yw ef am newid ei ymddygiad presennol
- newidiadau gan y llywodraeth a fyddai'n gallu arwain at newid mewn mentrau a blaenoriaethau sy'n effeithio ar ofal a chymorth Dafydd
- economeg iechyd a gofal cymdeithasol: gall materion cyllido a staffio effeithio ar y gofal a'r cymorth mae Dafydd yn eu cael gan na fydd rhai gwasanaethau ar gael o bosibl
- technolegau a dulliau digidol newydd a allai ddod ar gael i gefnogi iechyd a llesiant Dafydd gan ei bod yn bosibl na fydd y rhain yn hawdd iddo eu defnyddio neu gael mynediad atynt
- economi gofal gymysg: gallai cost ac argaeledd rhai gwasanaethau i gefnogi iechyd a llesiant Dafydd arwain at rai gwasanaethau yn peidio â bod ar gael mwyach
- gallai blaenoriaethau tymhorol arwain at gynnydd yn y galw am, a'r pwysau ar, wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a allai effeithio ar fynediad Dafydd at wasanaethau.

Dylai atebion gyfeirio at yr heriau a nodwyd a sut y gellir mynd i'r afael â nhw drwy:

- ddefnyddio strategaethau ymgysylltu i annog cyfranogiad gweithredol Dafydd a'i gynnwys yn weithredol wrth ofalu amdano'i hun
- annog Dafydd i ddefnyddio'r adnoddau o'i amgylch fel adnoddau teuluol a chymunedol
- cefnogi Dafydd drwy waith atal ac ymyrryd yn gynnar

- integreiddio gwasanaethau i leddfu pwysau staffio a chyllid ar y gwasanaethau y gall Dafydd gael mynediad atynt
- darparu gwell dewis a hyblygrwydd i Dafydd drwy economi gofal gymysg.

Astudiaeth Achos B:

- gallai annog Gwen i wella ei hiechyd a'i llesiant ei hun fod yn her gan efallai nad yw hi am newid ei ymddygiad presennol
- newidiadau gan y llywodraeth a all arwain at newid mewn mentrau a blaenoriaethau a all effeithio ar ofal a chymorth Gwen
- economeg iechyd a gofal cymdeithasol: gall materion staffio a chyllido effeithio ar y gofal a'r cymorth mae Gwen yn eu cael gan na fydd rhai gwasanaethau ar gael o bosibl
- technolegau a dulliau digidol newydd a allai ddod ar gael i gefnogi iechyd a llesiant Gwen gan ei bod yn bosibl na fydd y rhain yn hawdd iddi eu defnyddio neu gael mynediad atynt
- economi gofal gymysg: gallai cost ac argaeledd rhai gwasanaethau i gefnogi iechyd a llesiant Gwen arwain at rai gwasanaethau yn peidio â bod ar gael mwyach
- gallai blaenoriaethau tymhorol arwain at gynnydd yn y galw am, a'r pwysau ar, wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a allai effeithio ar fynediad Gwen at wasanaethau.

Dylai atebion gyfeirio at yr heriau a nodwyd a sut y gellir mynd i'r afael â nhw drwy:

- ddefnyddio strategaethau ymgysylltu i annog cyfranogiad gweithredol Gwen a'i chynnwys yn weithredol wrth ofalu amdani'i hun
- annog Gwen i ddefnyddio'r adnoddau o'i hamgylch fel adnoddau teuluol a chymunedol
- cefnogi Gwen drwy waith atal ac ymyrryd yn gynnar
- integreiddio gwasanaethau i leddfu pwysau staffio a chyllid ar y gwasanaethau y gall Gwen gael mynediad atynt
- darparu gwell dewis a hyblygrwydd i Gwen drwy economi gofal gymysg.

(ch) Dadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [12 marc]	
Band	AA3: <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
4	10-12 marc Dadansoddiad gwych sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • trafodaeth graff a gwybodus am ddulliau ac egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • barn resymegol a manwl mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
3	7-9 marc Dadansoddiad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • trafodaeth ddilys ar y cyfan am ddulliau ac egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • barn resymegol mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
2	4-6 marc Dadansoddiad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth a dealltwriaeth o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • peth trafodaeth ddilys am ddulliau a/neu egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • rhywfaint o farn mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
1	1-3 marc Dadansoddiad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim gwybodaeth na dealltwriaeth o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • trafodaeth gyfyngedig am ddulliau neu egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • fawr ddim barn, os o gwbl, mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Dylai'r atebion ddadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis mewn perthynas â'r astudiaeth achos a ddewiswyd. Yn eu dadansoddiad, gall ymgeiswyr gyfeirio at:

Astudiaeth Achos A

- sicrhau dyletswydd gofal wrth weithio gyda Dafydd
- sicrhau dyletswydd gonestrwydd wrth ddarparu gofal a chymorth i Dafydd
- dilyn fframweithiau moesegol ar gyfer gwneud penderfyniadau a pharchu dewisiadau Dafydd: ymreolaeth, buddioldra, anfaleistra a chyfiawnder
- gwneud penderfyniadau er budd pennaf Dafydd os oes angen
- rheoli cyfrinachedd wrth rannu gwybodaeth am Dafydd
- parchu amrywiaeth a chydaddoldeb a sicrhau nad yw Dafydd yn profi gwahaniaethu
- cefnogi llesiant Dafydd yn feddyliol ac yn emosiynol drwy gydol ei ofal
- rheoli gwasanaethau a dyraniad adnoddau mewn perthynas â gofal a chymorth Dafydd.

Astudiaeth Achos B

- sicrhau dyletswydd gofal wrth weithio gyda Gwen
- sicrhau dyletswydd gonestrwydd wrth ddarparu gofal a chymorth i Gwen
- dilyn fframweithiau moesegol ar gyfer gwneud penderfyniadau a pharchu dewisiadau Gwen: ymreolaeth, buddioldra, anfaleistra a chyfiawnder
- gwneud penderfyniadau er budd pennaf Gwen os oes angen
- rheoli cyfrinachedd wrth rannu gwybodaeth am Gwen
- parchu amrywiaeth a chydaddoldeb a sicrhau nad yw Gwen yn profi gwahaniaethu
- cefnogi llesiant Gwen yn feddyliol ac yn emosiynol drwy gydol ei gofal
- rheoli gwasanaethau a dyraniad adnoddau mewn perthynas â gofal a chymorth Gwen.

<p>(e) Myfyrio ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau sy'n cael eu defnyddio gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth • dangos cyfathrebu effeithiol <p>gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. [12 marc]</p>	
Band	AA3: <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
4	10-12 marc
	<p>Myfyrdod gwych a manwl sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i gasgliadau craff a gwybodus ynghylch sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. • darparu gwerthusiad rhesymegol a manwl ynghylch sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.
3	7-9 marc
	<p>Myfyrdod da sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i gasgliadau clir ynghylch sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. • darparu gwerthusiad rhesymegol o sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.
2	4-6 marc
	<p>Myfyrdod sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i rai casgliadau ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. • darparu peth gwerthusiad o sut y mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.
1	1-3 marc
	<p>Myfyrdod cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i gasgliadau cyfyngedig ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. • darparu fawr ddim gwerthusiad ynghylch sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos
	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Dylai'r atebion werthuso sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth a gwerthuso sut mae cyfathrebu effeithiol â'r unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.

Dulliau a Sgiliau a ddefnyddiwyd gyda Dafydd yn astudiaeth achos A:

- meithrin ymddiriedaeth â Dafydd a'i fam drwy gyfathrebu effeithiol a chlr fel siarad yn glir, defnyddio brawddegau syml, ac osgoi jargon
- treulio amser yn darganfod beth sy'n bwysig i Dafydd wrth drafod ei ofal a'i gymorth
- sefydlu perthynas gadarnhaol gyda Dafydd a'i fam a pharchu eu gwerthoedd a'u credoau
- cymhwyso sgiliau cyfathrebu a rhyngpersonol da a deall yr amgylchedd wrth wrando ar unrhyw bryderon y gall fod gan Dafydd a'i fam am ei ofal a'i gymorth
- dangos gofal person-ganolog drwy sicrhau bod gan Dafydd y cyfle, y wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i reoli ei iechyd a'i lesiant yn effeithiol a gwneud penderfyniadau gwybodus yn eu cylch
- ystyried cryfderau Dafydd wrth ddarparu gofal a chymorth person-ganolog
- sicrhau bod dewisiadau personol Dafydd yn cael eu cyfleu i'r holl weithwyr gofal sy'n ymwneud â'i ofal a'i gymorth.

Dulliau a Sgiliau a ddefnyddiwyd gyda Gwen yn astudiaeth achos B:

- meithrin ymddiriedaeth â Gwen a'i merch drwy gyfathrebu effeithiol a chlr fel siarad yn glir, defnyddio brawddegau syml, ac osgoi jargon
- treulio amser yn darganfod beth sy'n bwysig i Gwen wrth drafod ei gofal a'i chymorth
- sefydlu perthnasoedd gadarnhaol gyda Gwen a'i merch a pharchu eu gwerthoedd a'u credoau
- cymhwyso sgiliau cyfathrebu a rhyngpersonol da a deall yr amgylchedd wrth wrando ar unrhyw bryderon y gall fod gan Gwen a'i merch am ei gofal a'i chymorth
- dangos gofal person-ganolog drwy sicrhau bod Gwen yn cael y cyfle, y wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i reoli ei iechyd a'i lesiant yn effeithiol a gwneud penderfyniadau gwybodus yn eu cylch
- ystyried cryfderau Gwen wrth ddarparu gofal a chymorth person-ganolog
- sicrhau bod dewisiadau personol Gwen yn cael eu cyfleu i'r holl weithwyr gofal sy'n ymwneud â'i gofal a'i chymorth.

Rhaid i'r atebion fyfyrion ar y dulliau a'r sgiliau a ddefnyddiwyd yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.

Tasg 2

(a) Esbonio sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [18 marc]	
Band	AA2: <i>Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.</i>
4	14-18 marc Esboniad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
3	10-13 marc Esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
2	6-9 marc Esboniad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
1	1-5 marc Esboniad cyfyngedig nad yw'n dangos llawer o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Dylai atebion gyfeirio at unrhyw ddeddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol o blith y canlynol sy'n berthnasol i'r lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mwy na geiriau: Fframwaith Strategol Olynol ar gyfer Gwasanaethau Cymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol 2016-2019 • Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 • Datganiad o Hawliau Pobl Hŷn yng Nghymru (2014) • Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 • Deddf Cydraddoldeb 2010 • Deddf Galluedd Meddyliol 2005 a Chod Ymarfer cysylltiedig, Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid • Deddf Hawliau Dynol 1998 a Chonfensiynau a Phrotocolau cysylltiedig fel Confensiwn y Cenedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1990, Confensiwn y Cenedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau ac Egwyddorion y Cenedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn 1991. <p>Mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn Astudiaeth Achos A drwy sicrhau'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • parchu diwylliant, credoau, hunaniaeth a rhywedd Dafydd • rhoi cyfle cyfartal i Dafydd • rhoi Dafydd wrth wraidd popeth a rhoi llais, dewis a rheolaeth iddo dros y gwasanaethau mae'n eu derbyn • dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelu Dafydd ac, os oes rheswm i amau ei fod mewn perygl, dylid rhoi gwybod i'r awdurdod lleol 	

- hawl Dafydd i gael eiriolwr i siarad ar ei ran os bydd angen cefnogaeth arno i leisio barn
- cydgyhyrchu rhwng awdurdodau lleol a phartneriaid er mwyn gwella ansawdd gofal a chymorth Dafydd a fydd yn gwella ei lesiant
- cefnogi Dafydd i gyflawni ei lesiant ei hun, gan weithredu'n unol â'i amgylchiadau, galluoedd, rhwydweithiau a chymuned bersonol
- sicrhau bod anghenion Dafydd yn cael eu hasesu gan sefydliadau fel Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG er mwyn gweld beth y gall Dafydd ei wneud, beth y gall ei wneud gyda chymorth teulu a ffrindiau, ac yna drefnu iddo gael help gyda'r hyn na all ei wneud
- gwaith partneriaeth rhwng pawb dan sylw er mwyn sicrhau bod adnoddau ar gael a'u bod yn cael eu defnyddio'n effeithiol wrth ddarparu gofal a chymorth i Dafydd
- integreiddio ac effaith amcanion llesiant corff cyhoeddus ar gyrff cyhoeddus eraill.

Mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-anolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn Astudiaeth Achos B drwy sicrhau'r canlynol:

- parchu diwylliant, hunaniaeth a rhywedd Gwen
- rhoi cyfle cyfartal i Gwen
- rhoi Gwen wrth wraidd popeth a rhoi llais, dewis a rheolaeth iddi dros y gwasanaethau mae'n eu derbyn
- dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelu Gwen ac, os oes rheswm i amau ei bod mewn perygl, dylid rhoi gwybod i'r awdurdod lleol
- hawl Gwen i gael eiriolwr i siarad ar ei rhan os bydd angen cefnogaeth arni i leisio barn
- cydgyhyrchu rhwng awdurdodau lleol a phartneriaid er mwyn gwella ansawdd gofal a chymorth Gwen a fydd yn gwella ei llesiant
- cefnogi Gwen i gyflawni ei llesiant ei hun, gan weithredu'n unol â'i hamgylchiadau, galluoedd, rhwydweithiau a chymuned bersonol
- sicrhau bod anghenion Gwen yn cael eu hasesu gan sefydliadau fel Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG er mwyn gweld beth y gall Gwen ei wneud, beth y gall ei wneud gyda chymorth teulu a ffrindiau, ac yna drefnu iddi gael help gyda'r hyn na all ei wneud
- gwaith partneriaeth rhwng pawb dan sylw er mwyn sicrhau bod adnoddau ar gael a'u bod yn cael eu defnyddio'n effeithiol wrth ddarparu gofal a chymorth i Gwen
- integreiddio ac effaith amcanion llesiant corff cyhoeddus ar gyrff cyhoeddus eraill.

(b) Crynhoi sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal wrth weithio yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [12 marc]	
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	10-12 marc Crynodeb gwybodaeth sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
3	7-9 marc Crynodeb da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
2	4-6 marc Crynodeb sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
1	1-3 marc Crynodeb cyfyngedig nad yw'n dangos fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Dylai atebion gyfeirio at y canlynol:</p> <p>Astudiaeth Achos A: Codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol y gall cynorthwyywyr gofal iechyd a nyrsys cyswllt anabledau dysgu gael eu harwain ganddynt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cod yr NMC Canllawiau nad ydynt yn rheoliadol, e.e. Cod Ymddygiad GIG Cymru ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd yng Nghymru, Cod Ymarfer ar gyfer Cyflogwyr GIG Cymru. <p>Sut maent yn arwain cynorthwyywyr gofal iechyd a'r nyrsys cyswllt anabledau dysgu drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> osod safonau neu reolau ar gyfer pob gweithiwr gofal proffesiynol sy'n gweithio yng Nghymru i'w dilyn a chydymffurfio â nhw eu galluogi i archwilio eu hymarfer eu hunain ac i nodi meysydd y gellir eu gwella dilyn y cod, mae'n eu helpu nhw i sicrhau moeseg a chydymffurfiaeth parchu barn yr unigolion maent yn gofalu amdanynt drwy roi eu hanghenion nhw yn gyntaf eu helpu nhw i feithrin perthnasoedd llawn ymddiriedaeth yn seiliedig ar onestrwydd eu helpu nhw a'r unigolion maent yn gofalu amdanynt i fod yn ddiogel ac yn iach. <p>Astudiaeth Achos B: Codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol y gall Jan a'r cynorthwyydd gofal iechyd gael eu harwain ganddynt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cod Ymarfer Proffesiynol Gofal Cymdeithasol Canllawiau nad ydynt yn rheoliadol, e.e. Cod Ymddygiad GIG Cymru ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd yng Nghymru, Cod Ymarfer ar gyfer Cyflogwyr GIG Cymru. <p>Sut maent yn arwain Jan a'r cynorthwyydd gofal drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> osod safonau neu reolau ar gyfer pob gweithiwr gofal proffesiynol sy'n gweithio yng Nghymru i'w dilyn a chydymffurfio â nhw eu galluogi i archwilio eu hymarfer eu hunain ac i nodi meysydd y gellir eu gwella dilyn y cod, mae'n eu helpu nhw i sicrhau moeseg a chydymffurfiaeth parchu barn yr unigolion maent yn gofalu amdanynt drwy roi eu hanghenion nhw yn gyntaf eu helpu nhw i feithrin perthnasoedd llawn ymddiriedaeth yn seiliedig ar onestrwydd eu helpu nhw a'r unigolion maent yn gofalu amdanynt i fod yn ddiogel ac yn iach. 	

Mapio tasgau Aseiad Di-arholiad Uned 1 i gynnwys y fanyleb a'r amcanion aseu

Meini prawf aseu	Cynnwys y fanyleb					Dyraniad marciau			
	Adran					Cyfanswm Marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5					
Tasg 1									
(a)	(a)					12	12		
(b)					(b)	18		18	
(c)					(c)	16	16		
(ch)			(ch)			12			12
(d)				(d)		12			12
Tasg 2									
(a)	(a)	(a)				18		18	
(b)		(b)				12	12		
Cyfanswm						100	40	36	24

Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Asesiad di-arholiad – Uned 1 Tasgau 1 a 2

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad Uned 1: Tasgau 1 a 2

Tasgau	Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	SYLWADAU'R GANOLFAN
Tasg 1				
(a)	12			
(b)	18			
(c)	16			
(ch)	12			
(d)	12			
Tasg 2				
(a)	18			
(b)	12			
Cyfanswm	100			

CYFANSWM

100

Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolion sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble gafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych yn ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan yr amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngwybodaeth, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

Llofnod yr athro/athrawes:

Dyddiad:

DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, heblaw am y cymorth hwnnw mae fy athro/athrawes wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

Llofnod yr ymgeisydd:

Dyddiad:

**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

**DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL
(ASESIAD DI-ARHOLIAD MEWNOL)**

**UNED 3: HYBU HAWLIAU UNIGOLION AR BOB CAM O'R
RHYCHWANT OES**

AMSER: 20 AWR

**CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR
BYDD GENNYCH CHI GYFANSWM O 20 AWR I GWBLHAU'R ASESIAD HWN.**

Tasg

Mae gofyn i chi ymchwilio a llunio tystiolaeth ar sut i hybu hawliau unigolion mewn **un** grŵp penodol ar bob cam o'u rhychwant oes.

Gallai'r grwpiau penodol gynnwys:

- unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- oedolion hŷn
- unigolion sy'n byw gyda dementia
- unigolion â heriau corfforol
- unigolion ag anawsterau dysgu a heriau eraill
- unigolion sy'n byw gydag afiechyd tymor hir
- unigolion sy'n byw gyda chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd

Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

Rhaid i'r dystiolaeth fod yn seiliedig ar **un** grŵp o unigolion a chael ei chyflwyno ar ffurf naill ai: podlediad, cyflwyniad neu fideo.

Rhaid i'r dystiolaeth sy'n cael ei chyflwyno fod yn llai na 5000 o eiriau neu'n recordiad nad yw'n para mwy na 10 munud.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- TGCh a meddalwedd digidol
- nodiadau dosbarth
- mynediad i'r rhyngrwyd.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae'n bwysig eich bod chi'n gweithio'n annibynnol ac yn sicrhau mai eich gwaith chi yn unig, heb gymorth, yw'r gwaith sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd angen i chi a'ch athro/athrawes lofnodi datganiad mai eich gwaith chi yn unig yw'r holl waith sy'n cael ei gyflwyno.

Cewch eich cyngori i wirio eich gwaith yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn fanwl ac yn gywir.

Tasg Uned 3

Mae gan bob unigolyn hawliau wrth gael mynediad at wasanaethau iechyd, gofal a llesiant yng Nghymru; dylen nhw gael eu cefnogi i gyflawni'r canlyniadau maen nhw'n eu dymuno.

Mae gofyn i chi ymchwilio a llunio tystiolaeth ar sut i hybu hawliau unigolion mewn **un** grŵp penodol ar bob cam o'u rhychwant oes.

Gallai'r grwpiau penodol gynnwys:

- unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- oedolion hŷn
- unigolion sy'n byw gyda dementia
- unigolion â heriau corfforol
- unigolion ag anawsterau dysgu a heriau eraill
- unigolion sy'n byw gydag afiechyd tymor hir
- unigolion sy'n byw gyda chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd.

Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

Rhaid i'r dystiolaeth fod yn seiliedig ar **un** grŵp o unigolion a chael ei chyflwyno ar ffurf naill ai: podlediad, cyflwyniad neu fideo.

Rhaid i'ch tystiolaeth:

- (a) Amlinellu, gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr, prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. [12 marc] [DD1, 3.1, 3.2]
- (b) Crynhoi beth yw ystyr iechyd a llesiant mewn perthynas â'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi; archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar eu hiechyd a'u llesiant. [22 marc] [DD1, DD3, 3.2]
- (c) Trafod y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp o unigolion o'ch dewis chi ddod ar eu traws ac argymhell sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio. [14 marc] [DD3, 3.3]
- (ch) Esbonio sut mae deddfwriaeth gyfredol yn cefnogi hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. [16 marc] [DD2, 3.1]
- (d) Argymhell sut byddai hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi yn gallu cael eu hybu; nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n cefnogi hyn. [16 marc] [DD1, DD3, 3.2]

Cyfanswm y Marciau: [80 marc]

Cynllun Marcio ar gyfer Uned 3

Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodiad, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy'r wefan ddiogel ar ddiwrnod y canlyniadau.

Uned 3: Hybu hawliau unigolion ar bob cam o'r rhychwant oes

Tasg:

(a) Amlinellu, gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr, prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi.[12 marc]	
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;">10-12 marc</p> <p>Amlinelliad gwyb sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfeirio'n gadarn at safbwyntiau damcaniaethwyr perthnasol gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o brif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd canolbwyntio ar y rhan fwyaf o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
3	<p style="text-align: center;">7-9 marc</p> <p>Amlinelliad da sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfeirio at safbwyntiau damcaniaethwyr perthnasol gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o brif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd canolbwyntio ar amrywiaeth o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
2	<p style="text-align: center;">4-6 marc</p> <p>Amlinelliad sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfeirio at safbwyntiau damcaniaethwyr i ryw raddau, gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o anghenion a/neu hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd canolbwyntio ar rai o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Amlinelliad cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfeirio fawr ddim, os o gwbl, at safbwyntiau damcaniaethwyr dangos fawr ddim gwybodaeth na dealltwriaeth o anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd canolbwyntio ar ychydig iawn o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
	<p>Rhaid i atebion amlinellu prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd. Rhaid iddynt hefyd gyfeirio at ddamcaniaethwyr fel Maslow, Erikson, Max Neef a chysylltu eu safbwyntiau ar 'anghenion' â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.</p> <p>Hawliau:</p> <ul style="list-style-type: none"> cael llais, dewis a rheolaeth pobl yn cyfathrebu â nhw yn y dull neu iaith o'u dewis cael eu trin ag urddas a pharch fel unigolyn amddiffyn rhag perygl a niwed eu barn yn cael ei hystyried mynediad at wybodaeth sy'n berthnasol iddyn nhw eu hunain

- cydsyniad gwirfoddol a gwybodus
- gwybod beth yw eu hawliau.

Hawliau sylfaenol unigolion:

- safon byw ddigonol (gan gynnwys bwyd a thai)
- addysg ac iechyd
- rhyddid meddwl
- crefydd a mynegiant.

Anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd a ddylai gael eu bodloni er mwyn eu galluogi i reoli eu bywydau a bod yn annibynnol:

- cefnogaeth ymarferol: bwyd, cynhesrwydd, lloches
- cefnogaeth ariannol: costau byw sylfaenol, tai, gwasanaethau, treuliau
- cefnogaeth emosiynol: teulu a ffrindiau.

(b) Crynhoi beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi; archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar eu hiechyd a'u llesiant. [22 marc]		
Band		
	<p>AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</p> <p>AA3: Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</p>	
Band	AA1	AA3
4	Nid oes unrhyw farciau Band 4 ar gyfer yr amcan asesu hwn. Dyfernir 6 marc fel yn achos Band 3.	13-16 marc Archwiliad gwyh sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
3	5-6 marc Crynodeb da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	9-12 marc Archwiliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
2	3-4 marc Crynodeb da sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth gadarn o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	5-8 marc Archwiliad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
1	1-2 marc Crynodeb cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	1-4 marc Archwiliad cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
	0 marc Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	0 marc Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Rhaid i'r atebion ddarparu crynodeb sy'n cyfeirio at iechyd a llesiant mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd:

- hawliau a hawlogaethau (*entitlements*)
- iechyd a llesiant corfforol, meddyliol ac emosiynol
- amddiffyn rhag cam-drin ac esgeuluso (diogelu)
- addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden
- cysylltiadau domestig, teuluol a phersonol (perthyn i'r gymuned, cael eu trin â pharch, cydraddoldeb ac amrywiaeth, unigrwydd ac ynysigrwydd cymdeithasol)
- cyfraniad a wneir at y gymdeithas
- llesiant cymdeithasol ac economaidd
- addasrwydd llety byw
- rheolaeth gan yr unigolyn o'i fywyd bob dydd, ei ofal a'i gymorth a'r ffyrdd maen nhw'n cael eu darparu
- urddas personol a thrin unigolion â pharch.

Dylai atebion archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp a ddewiswyd. Yn dibynnu ar y grŵp, gallai atebion gyfeirio at:

- ddiwylliant a chrefydd
- economaidd: statws economaidd-gymdeithasol, cyflogaeth, diweithdra, tlodi, incwm isel
- profiadau addysgol
- strwythur teuluol
- amgylchedd: ffactorau demograffig, cymdeithasol, emosiynol ac amgylcheddol
- gweithgarwch corfforol/iechyd
- cyflyrau tymor hir a chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd
- anhwylderau ymddygiadol
- iechyd meddwl
- maeth a hydradu
- llygredd
- rhywioldeb
- nodweddion ac ymddygiadau unigolyn.

(c) Trafod y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp o unigolion o'ch dewis chi ddod ar eu traws ac argymhell sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio. [14 marc]	
Band	AA3: <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
4	12-14 marc Trafodaeth wych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion rhesymegol a manwl o ran sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
3	8-11 marc Trafodaeth dda sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion cadarn o ran sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
2	4-7 marc Trafodaeth syml sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion sylfaenol o ran sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
1	1-3 Marc Trafodaeth gyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion cyfyngedig o ran sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
	0 marc Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
	<p>Rhaid i'r atebion ddarparu trafodaeth sy'n cyfeirio at y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws a gallent gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rhwystrau o ran diwylliant ac iaith: iaith, defnyddio lefel iaith sy'n anhygyrch, argaeledd dehonglyddion a gwybodaeth mewn fformatau amgen e.e. sain, braille, print bras • rhwystrau amgylcheddol: mynediad priodol i adeiladau, byw mewn ardaloedd sy'n bell o wasanaethau, trafndiaeth hygyrch • rhwystrau ariannol: cost o gael mynediad at wasanaethau, parcio ceir a thocynnau bws • rhwystrau corfforol: oedran, anabledd, rhyw, nam ar y synhwyr • rhwystrau seicolegol: barn unigolion am wasanaeth, efallai na chafwyd profiadau blaenorol da, ofni'r anhysbys. <p>Rhaid i atebion ystyried ac argymhell sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio, a allai gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • herio ymddygiad sy'n gwahaniaethu • cwyno'n anffurfiol i gyflogwr • cwyno gan ddefnyddio gweithdrefn gwyno gweithwyr • cyflwyno hawliad i dribiwnlys cyflogaeth • myfyrio ar ymarfer • hybu newid • datblygu ymarfer • adrodd a lleisio pryderon, chwythu'r chwiban • creu diwylliant cadarnhaol.

(ch) Esbonio sut mae deddfwriaeth gyfredol yn cefnogi hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. [16 marc]	
Band	AA2: <i>Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.</i>
4	13-16 marc Esboniad gwydych sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o ddeddfwriaeth gyfredol • dealltwriaeth hyderus o amrywiaeth o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.
3	9-12 marc Esboniad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o ddeddfwriaeth gyfredol • dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.
2	5-8 marc Esboniad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth glir yn gyffredinol o ddeddfwriaeth gyfredol • peth dealltwriaeth o rai o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.
1	1-4 marc Esboniad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ddeddfwriaeth gyfredol • fawr ddim dealltwriaeth ynghylch o leiaf un ffordd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
	Dylai atebion gyfeirio at sut mae deddfwriaeth gyfredol yn sail i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd i wella iechyd a llesiant a allai gynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Deddf Hawliau Dynol 1998: sicrhau bod hawliau dynol ar gael i bawb yn y DU • Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc 2011: rhoi dyletswydd ar weinidogion Cymru i roi sylw priodol i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC) • Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014: ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw priodol i Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn (OHCHR) • Deddf Cydraddoldeb 2010: ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw priodol i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau (CRPD) • Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015: Byw Heb Ofn, Gofyn a Gweithredu • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015: cyrff cyhoeddus yn nodi amcanion llesiant, gweithio cydweithredol ac atebolrwydd yn unol â'r saith nod llesiant.

(d) Argymhell sut byddai hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi yn gallu cael eu hybu; nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n cefnogi hyn. [16 marc]		
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.	
Band	AA1	AA3
	AA3: Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.	
4	Nid oes unrhyw farciau Band 4 ar gyfer yr amcan aseu hwn. Dyfernir 6 marc fel yn achos Band 3.	9-10 marc Ymateb gwych sy'n dangos dealltwriaeth hyderus o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau.
3	5-6 marc Ymateb da iawn sy'n nodi strategaethau a mentrau sy'n uniongyrchol berthnasol i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	6-8 marc Ymateb da sy'n dangos dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau ar y cyfan.
2	3-4 marc Ymateb da sy'n nodi strategaethau a mentrau sy'n berthnasol i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	3-5 marc Ymateb sylfaenol sy'n dangos peth dealltwriaeth o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud rhai argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau.
1	1-2 marc Ymateb sylfaenol sy'n nodi ambell strategaeth a menter sy'n berthnasol i ryw raddau i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	1-2 marc Ymateb cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim dealltwriaeth o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion cyfyngedig
	0 marc Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	0 marc Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Rhaid i'r atebion fod yng nghyd-destun y grŵp o unigolion a ddewiswyd. Rhaid i argymhellion ynghylch sut y gellir hybu eu hawliau fod yn berthnasol ac yn ddilys. Gall atebion gyfeirio at y canlynol:

- grymuso unigolion i wneud penderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau
- annog hunanbenderfyniad
- cydsyniad gwybodus: proses ar gyfer cael caniatâd gan unigolyn cyn cael triniaeth neu ofal a chymorth
- model dwyochrog, dull sy'n seiliedig ar hawliau
- gweithio mewn partneriaeth a llywodraethu
- polisïau a chynlluniau gofal a chymorth personol
- cydymffurfio â chodau ymddygiad/ymarfer
- annog cyfranogiad gweithredol
- cydweithio drwy gydgyhyrchu a datblygiad cymunedol
- datblygu ymwybyddiaeth feirniadol
- mynediad i addysg
- darparu llais drwy eiriolaeth.

Rhaid i atebion nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n targedu'r grŵp a ddewiswyd fel:

- ymgyrchoedd, mentrau a strategaethau cyfredol sy'n hybu hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd: e.e. Law yn Llaw at Iechyd Meddwl – unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- ymgyrchoedd a gaiff eu rhedeg gan sefydliadau yn y trydydd sector: e.e. Cynllun Gweithredu Cymru ar gyfer Dementia – unigolion sy'n byw gyda dementia.

Mapio Uned 3 Asesiad Di-arholiad i gynnwys y fanyleb a'r amcanion asesu

Meini Prawf Asesu	Cynnwys y fanyleb			Dyraniad marciau			
	Adran			Cyfanswm Marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
3.1	3.2	3.3					
Tasg							
(a)	(a)	(a)		12	12	0	0
(b)		(b)		22	6	0	16
(c)			(c)	14	0	0	14
(ch)	(ch)			16	0	16	0
(d)		(d)		16	6	0	10
Cyfanswm				80	24	16	40

Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Asesiad di-arholiad – Tasg Uned 3

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad Uned 3: Tasg

Tasgau	Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	SYLWADAU'R GANOLFAN
Tasg				
(a)	12			
(b)	22			
(c)	14			
(ch)	16			
(d)	16			
Cyfanswm	80			

CYFANSWM

80

Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolyn sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble gafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych yn ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan yr amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngwybodaeth, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

Llofnod yr athro/athrawes:

Dyddiad:

DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, heblaw am y cymorth hwnnw mae fy athro/athrawes wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

Llofnod yr ymgeisydd:

Dyddiad:

**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

**DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTOL
(ASESIAD DI-ARHOLIAD MEWNOL)**

**UNED 4: DEALL SUT MAE CYFLYRAU CYFFREDIN YN
EFFEITHIO AR Y CORFF DYNOL**

AMSER: 15 AWR

**CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR
BYDD GENNYCH CHI GYFANSWM O 15 AWR I GWBLHAU'R DASG HON.**

Mae gofyn i chi ysgrifennu erthygl a llunio ffeithlun ar gyflyrau heintus a ffisiolegol penodol ar gyfer cylchgrawn iechyd a gofal cymdeithasol. Rhaid i'ch erthygl ymwneud â'r cyflwr ffisiolegol yn ysgogiad 1 ac mae'n rhaid i'ch ffeithlun fod yn gysylltiedig â'r haint yn ysgogiad 2.

Dylech chi dreulio 15 awr ar y dasg hon.

Y nifer mwyaf o eiriau ar gyfer y dasg hon yw 3,000 (gan gynnwys y ffeithlun).

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- meddalwedd TGCh
- nodiadau dosbarth
- ysgogiadau.

Caniateir i chi ddefnyddio'r rhyngrwyd wrth gwblhau'r dasg hon.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae'n bwysig eich bod chi'n gweithio'n annibynnol ac yn sicrhau mai eich gwaith chi yn unig, heb gymorth, yw'r gwaith sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd angen i chi a'ch athro lofnodi datganiad mai eich gwaith chi yn unig yw'r holl waith sy'n cael ei gyflwyno.

Cewch eich cyngori i wirio eich gwaith yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn fanwl ac yn gywir.

Ysgogiad 1: Cyflwr ffisiolegol – Diabetes Math 2

Nifer y bobl â Diabetes yn cynyddu i bron 200,000 yng Nghymru yn 2019

Mae nifer y bobl sydd wedi cael diagnosis o Ddiabetes yng Nghymru wedi cynyddu i bron 200,000.

Cynyddodd y nifer o 191,590 i 194,693 ers y llynedd.

Dywedodd Diabetes UK Cymru fod Diabetes ar 7.4% o'r boblogaeth yng Nghymru – y ganran uchaf yn y DU. Cyfartaledd y DU yw 6.8%.

Amcangyfrifir bod tua 61,000 o bobl yng Nghymru yn byw â diabetes Math 2 ond heb gael diagnosis ohono, sy'n golygu bod Diabetes ar fwy na chwarter miliwn (255,781) o bobl yng Nghymru.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn dweud bod tua 60% o oedolion yng Nghymru dros bwysau neu'n ordew. Er nad pwysau gormodol sy'n achosi pob achos o ddiabetes Math 2, dyma'r ffactor risg unigol mwyaf o ran datblygu'r cyflwr. Gall oedran, hanes y teulu ac ethnigrwydd hefyd gyfrannu at risg unigolyn. Gellid atal neu ohirio llawer o achosion o ddiabetes Math 2 drwy fwyta'n iach, bod yn fwy gweithgar, a chynnal pwysau iach. Dywedodd Diabetes UK Cymru y gall nodi arwyddion cynnar diabetes newid bywydau pobl.

Ffynhonnell

[Diabetes UK Cymru](#)

Ysgogiad 2: Cyflwr heintus – Twbercwlosis (TB)

Achosion o TB: Trigolion yn cael cynnig gwasanaeth sgrinio yn Llwynhendy, Caerfyrddin

Ym mis Mai 2019, cafodd achos o dwbercwlosis ei gysylltu â marwolaeth un person. Mae'r haint wedi effeithio ar 29 o bobl ers 2010 a nodwyd bod 80 o bobl eraill wedi dod i gysylltiad ag achosion wedi'u cadarnhau. Nododd Iechyd Cyhoeddus Cymru y gallai fod mwy o achosion na'r hyn oedd wedi'i nodi.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi anfon llythyrau at y bobl a ddaeth i gysylltiad ag achosion wedi'u cadarnhau yn gofyn iddyn nhw ddod i gael eu sgrinio. Gall hyn arwain at brofion pellach a thriniaeth os oes angen.

Dywedodd Dr Brendan Mason, o Iechyd Cyhoeddus Cymru, mai sgrinio cymunedol oedd y "ffordd orau o reoli'r achosion hyn". Dywedodd fod yr achosion hyn o dwbercwlosis hefyd yn cyd-fynd â newid mewn strategaethau iechyd byd-eang i ganolbwyntio ar gael gwared ar y clefyd yn llwyr erbyn 2035.

Ffynhonnell

[Iechyd Cyhoeddus Cymru 2019](#)

Tasg Uned 4

Mae gofyn i chi ysgrifennu erthygl a llunio ffeithlun ar gyflyrau heintus a ffisiolegol penodol ar gyfer cylchgrawn iechyd a gofal cymdeithasol. Rhaid i'r erthygl ymwneud â'r cyflwr ffisiolegol yn ysgogiad 1 ac mae'n rhaid i'ch ffeithlun fod yn gysylltiedig â'r haint yn ysgogiad 2.

Dylech wneud y canlynol yn eich erthygl:

Gan gyfeirio at ysgogiad 1

(a) Esboniwch achosion ac effeithiau posibl y cyflwr y cyfeirir ato yn yr ysgogiad.

Rhaid i'ch ateb gyfeirio at y canlynol:

- achosion posibl y cyflwr
- arwyddion a symptomau
- effeithiau tymor byr ar y corff dynol
- effeithiau tymor hir ar y corff dynol
- effaith ar fywyd bob dydd.

[22 Marc]

Gan gyfeirio at ysgogiad 1

(b) Disgrifiwch y mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflwr y cyfeirir ato yn yr ysgogiad.

[10 Marc]

Gan gyfeirio at ysgogiad 1

(c) Aseswch y math o ofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflwr y cyfeirir ato yn yr ysgogiad.

Dylai eich ymateb gyfeirio at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.

[18 Marc]

Gan gyfeirio at ysgogiad 2

(ch) Lluniwch ffeithlun sy'n amlinellu eich dealltwriaeth chi o'r haint yn ysgogiad 2.

Rhaid i'ch ffeithlun gynnwys cyfeiriad at:

- y math o haint
- sut mae'r haint yn cael ei achosi
- y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint gan gynnwys sut mae'n mynd i mewn i'r corff
- unrhyw niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad i'r haint.

[10 marc]

CYFANSWM Y MARCIAU: [60 marc]

Cynllun Marcio Uned 4 ar gyfer yr Asesiad Di-arholiad

Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodi, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy wefan ddiogel CBAC ar ddiwrnod y canlyniadau.

UNED 4 (Diploma yn unig)

Deall sut mae cyflyrau cyffredin yn effeithio ar y corff dynol

(a)	<p>Gan gyfeirio at ysgogiad 1, esboniwch achosion ac effeithiau posibl y cyflwr y cyfeirir ato yn yr ysgogiad. Rhaid i'ch ateb gyfeirio at y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • achosion posibl y cyflwr • arwyddion a symptomau • effeithiau tymor byr ar y corff dynol • effeithiau tymor hir ar y corff dynol • effaith ar fywyd bob dydd. <p style="text-align: right;">[22 marc]</p>
Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol
5	<p style="text-align: center;">18-22 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi esboniad gwych sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth fanwl a thrylwyr o achosion posibl y cyflwr • dealltwriaeth hyderus o effeithiau'r cyflwr ar y corff gan gynnwys arwyddion a symptomau, effeithiau tymor byr a thymor hir ar y corff dynol a'r effaith ar fywyd bob dydd.
4	<p style="text-align: center;">14-17 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi esboniad da iawn sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o achosion posibl y cyflwr • dealltwriaeth gadarn o effeithiau'r cyflwr ar y corff gan gynnwys arwyddion a symptomau, effeithiau tymor byr a thymor hir ar y corff dynol a'r effaith ar fywyd bob dydd.
3	<p style="text-align: center;">10-13 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi esboniad da sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth dda o achosion posibl y cyflwr • dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o effeithiau'r cyflwr ar y corff gan gynnwys arwyddion a symptomau, effeithiau tymor byr a thymor hir ar y corff dynol a'r effaith ar fywyd bob dydd.
2	<p style="text-align: center;">6-9 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi esboniad sylfaenol sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth a dealltwriaeth o achosion posibl y cyflwr • peth dealltwriaeth o effeithiau'r cyflwr ar y corff gan gynnwys arwyddion a symptomau, effeithiau tymor byr a thymor hir ar y corff dynol a'r effaith ar fywyd bob dydd.
1	<p style="text-align: center;">1-5 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi esboniad cyfyngedig sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o achosion posibl y cyflwr • fawr ddim dealltwriaeth o effeithiau'r cyflwr ar y corff gan gynnwys effeithiau tymor byr a thymor hir ar y corff dynol a'r effaith ar fywyd bob dydd.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Rhaid i atebion gyfeirio at yr ysgogiad ar **Ddiabetes Math 2** a gall gyfeirio at:

Achosion posibl cyflwr Diabetes Math 2 :

- Mae diabetes math 2 yn datblygu pan mae'r corff yn datblygu ymwrthedd i inswlin
- Mae diabetes math 2 yn glefyd *anrhosglwyddadwy*: clefyd nad yw'n cael ei drosglwyddo'n uniongyrchol o un unigolyn i'r llall
- Gall diabetes math 2 gael ei achosi gan nifer o ffactorau:
  - mynd yn hŷn
  - ethnigrwydd
  - hanes teulu
  - ffordd o fyw eisteddog
  - gordewdra
  - deiet gwael
- Mae diabetes math 2 yn fwy tebygol os yw aelod o'r teulu â'r cyflwr.

Arwyddion a symptomau cyflwr diabetes Math 2:

- teimlo'n sychedig iawn
- troethi'n amlach nag arfer, yn enwedig yn y nos
- teimlo'n flinedig iawn
- colli pwysau a cholli swmp cyhyrau
- cosi o amgylch ardal cesail y forddwyd (*groyn*), neu gyfnodau aml o'r llyndag
- trychiadau (*cuts*) neu glwyfau sy'n gwella'n araf
- golwg aneglur.

Effeithiau tymor byr posibl cyflwr diabetes Math 2::

- Lefelau glwcos y gwaed isel (hypoglycemia), sy'n arwain at y canlynol:
  - blinder
  - gwendid
  - dryswch
  - cyfradd pwls wedi'i chodi.
- Lefel uchel o getonau yn y gwaed (ketosis), sy'n arwain at y canlynol:
  - chwydu
  - dadhydradu
  - anymwybyddiaeth/coma.
- Lefelau glwcos y gwaed uchel (hyperglycaemia), sy'n arwain at y canlynol:
  - cyfog
  - dadhydradu
  - dryswch
  - twymyn
  - anymwybyddiaeth/coma.

Effeithiau tymor hir posibl cyflwr diabetes Math 2:

- problemau golwg, dallineb
- heintiau ar y traed a'r croen sy'n gallu achosi poen a chosi ac os yw'n digwydd am gyfnod maith, gall arwain at drychiadau (*amputation*)
- problemau gyda phwysedd gwaed a cholesterol, sy'n arwain at drawiad ar y galon, strôc, a phroblemau eraill
- niwed i'r nerfau sy'n achosi poen, llosgi, cosi (*tingling*), a cholli teimlad
- problemau wrth dreulio bwyd sy'n arwain at deimlo'n wan neu'n wynebu anawsterau wrth weithio'r corff
- siwgr gwaed uchel a phroblemau eraill, gan arwain at niwed i'r arennau. Efallai

<p>y bydd angen dialysis neu drawsblaniad aren</p> <ul style="list-style-type: none">
• mwy o risg o ddementia
• mwy o risg o glefydau esgyrn, gan gynnwys osteoporosis
• mwy o risg o glefyd y galon oherwydd siwgr gwaed isel (hypoglycaemia). <p>Effaith cyflwr diabetes Math 2 ar fywyd bob dydd:</p> <ul style="list-style-type: none">
• mae yna ymrwymiad/baich amser o reoli diabetes Math 2 yn dda (rheoli glwcos y gwaed, sicrhau deiet iach a chael digon o ymarfer corff), cymryd meddyginiaeth yn union fel y disgrifir a rheoli sgil-ffeithiau tra'n gwneud gweithgareddau bywyd bob dydd
• gall fod goblygiadau o ran rhyngweithio cymdeithasol oherwydd diffyg gwybodaeth am y clefyd
• gall cyfleoedd cyflogaeth fod yn gyfyngedig, yn enwedig os yw swydd yn gofyn am waith shifft achos gallai hyn achosi anawsterau o ran rheoli inswlin
• gall fod goblygiadau o ran gyrru yn dibynnu ar ba mor ddifrifol yw'r cyflwr; efallai y bydd yn effeithio ar yswiriant cerbydau modur
• efallai y bydd angen cynllunio ychwanegol ar gyfer teithio a gwyliau e.e. i sicrhau bod cyflenwad digonol o feddyginiaeth ar gael a bod modd darparu ar gyfer anghenion dietegol
• effaith emosiynol
• effaith seicolegol.

(b)	<p>Gan gyfeirio at ysgogiad 1, disgrifiwch y mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflyrau y cyfeirir atynt yn yr ysgogiad.</p> <p style="text-align: right;">[10 marc]</p>
Band	<p>AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</p>
4	<p style="text-align: center;">8-10 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi disgrifiad gwyb sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio'n gadarn at yr ysgogiad • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o'r mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflwr.
3	<p style="text-align: center;">6-7 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi disgrifiad gwyb sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio at yr ysgogiad • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o'r mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflwr.
2	<p style="text-align: center;">4-5 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi disgrifiad sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio rhywfaint at yr ysgogiad • dangos peth gwybodaeth a dealltwriaeth o'r mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflwr.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi disgrifiad cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio fawr ddim, os o gwbl, at yr ysgogiad • dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o'r mathau o strategaethau lleihau risgiau sy'n gallu cael eu rhoi ar waith i gefnogi iechyd a llesiant unigolion sy'n byw â'r cyflwr.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
	<p>Wrth gyfeirio at yr ysgogiad dylai'r atebion gyfeirio at y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cynyddu ymwybyddiaeth y cyhoedd o wasanaethau, gofal a chymorth sydd ar gael yn lleol ac yn genedlaethol yng Nghymru ar gyfer unigolion sy'n byw â diabetes e.e. Sefydliadau'r trydydd sector – Diabetes UK Cymru, Grwpiau cefnogi diabetes lleol • gwybodaeth am fentrau cyfredol a strategaethau hybu iechyd sy'n canolbwyntio ar bwysau, bwyta'n iach a mwy o weithgarwch corfforol gyda'r nod o helpu i atal diabetes yng Nghymru e.e. Her Iechyd Cymru • dull person-ganolog tuag at bob gofal a chymorth ar gyfer unigolion sy'n byw â diabetes e.e cymryd risgiau mewn ffordd gadarnhaol • cefnogi unigolion i oresgyn rhwystrau i gefnogi iechyd a llesiant, i gynnwys model sy'n seiliedig ar gryfderau a gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau a chefnogi unigolion sy'n byw â diabetes • strategaethau lleihau risgiau y dylai unigolion sy'n byw â diabetes eu dilyn: <ul style="list-style-type: none"> • lleihau pwysau'r corff • cadw at ddeiet • cynnal lefel gyson o siwgr yn y gwaed trwy ddefnyddio deiet/inswlin • cymryd rhan mewn mwy o weithgarwch corfforol • lleihau lefelau straen trwy ofalu am lesiant personol • sicrhau cyflenwad da o awyr iach.

(c)	<p>Gan gyfeirio at ysgogiad 1, aseswch y math o ofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflwr y cyfeirir ato yn yr ysgogiad.</p> <p>Dylai eich ymateb gyfeirio at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant [18 marc]</p>
Band	<p><i>AA3: Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, ystyried y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymedig a dod i gasgliadau.</i></p>
5	<p style="text-align: center;">17-18 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi asesiad gwych sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o'r gofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflwr ffisiolegol y cyfeirir ato yn yr ysgogiad • barn resymegol a manwl mewn perthynas ag effeithiolrwydd, goblygiadau, pwysigrwydd a pherthnasedd eu hanghenion gofal a chymorth • cyfeiriad gwych at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.
4	<p style="text-align: center;">13-16 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi asesiad da iawn sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o'r gofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflyrau ffisiolegol y cyfeirir atynt yn yr ysgogiad • barn resymegol gan fwyaf mewn perthynas ag effeithiolrwydd, goblygiadau, pwysigrwydd a pherthnasedd eu hanghenion gofal a chymorth • cyfeiriad da at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.
3	<p style="text-align: center;">9-12 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi asesiad da sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth dda o'r gofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflyrau ffisiolegol y cyfeirir atynt yn yr ysgogiad • rhywfaint o farn resymegol mewn perthynas ag effeithiolrwydd, goblygiadau, pwysigrwydd a pherthnasedd eu hanghenion gofal a chymorth • cyfeiriad boddhaol at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.
2	<p style="text-align: center;">5-8 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi asesiad sylfaenol sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth glir ar y cyfan o'r gofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflyrau ffisiolegol y cyfeirir atynt yn yr ysgogiad • barn sylfaenol mewn perthynas ag effeithiolrwydd, goblygiadau, pwysigrwydd a pherthnasedd eu hanghenion gofal a chymorth • cyfeiriad sylfaenol at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.
1	<p style="text-align: center;">1-4 marc</p> <p>Mae'r erthygl yn rhoi asesiad cyfyngedig sy' dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth a dealltwriaeth o'r gofal a chymorth y gall fod eu hangen ar unigolion, eu teulu, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â'r cyflyrau ffisiolegol y cyfeirir atynt yn yr ysgogiad • fawr ddim barn mewn perthynas ag effeithiolrwydd, goblygiadau, pwysigrwydd a pherthnasedd eu hanghenion gofal a chymorth • fawr ddim cyfeiriad at fodolau perthnasol o iechyd a llesiant.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Gan gyfeirio at yr ysgogiad, dylai atebion lunio barn ar anghenion gofal a chymorth unigolion, eu ffrindiau a'u cylch ehangach pan fyddan nhw'n byw â chyflwr Diabetes.

Unigolion sy'n byw â'r cyflwr:

- cael diagnosis o Ddiabetes drwy brofion gwaed a throeth
- asesu anghenion gofal a chymorth er mwyn nodi ac asesu rhinweddau a chryfderau mewn canlyniadau llesiant personol a ddymunir
- monitro Diabetes drwy ymyrraeth, gofal, cefnogaeth a chynghor i wella iechyd a llesiant
- cefnogaeth â thasgau byw o ddydd i ddydd
- rhaglenni adsefydlu: Mae diabetes yn effeithio ar y corff mewn sawl ffordd. Mae'n creu cymhlethdodau sy'n gallu arwain at heriau. Gall rhaglenni adsefydlu ar gyfer diabetes helpu unigolion gyda'u symudedd, lleferydd a namau gwybyddol sy'n gysylltiedig â diabetes.

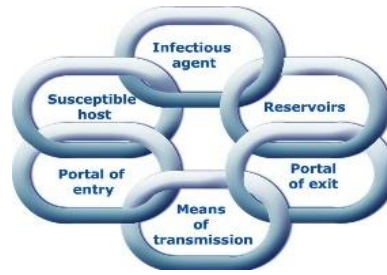
Teulu, ffrindiau a chylch ehangach:

- gwybodaeth ac addysg am y clefyd, yr effaith ar yr unigolyn sy'n byw â'r cyflwr a chynghor ar y ffordd orau o'u cefnogi nhw
- gofal seibiant: gall unigolion sydd â diabetes ddatblygu cymhlethdodau a bydd angen mwy o ofal arnynt. Gall hyn fod yn flinedig i'r gofalwr a'i roi dan straen.

Dylai atebion gyfeirio at fodelau perthnasol o iechyd a llesiant fel:

- **Model cymdeithasol:** awgrymu bod unigolion yn cael eu hallgáu gan rwystrau mewn cymdeithas, nid gan eu hiechyd, nam na'r hyn sy'n eu gwneud yn wahanol.
- **Model meddygol:** tybio bod afiechyd neu glefyd yn bodoli. Mae'n pwysleisio diagnosis clinigol ac ymyrraeth feddygol wrth drin clefyd neu ei symptomau.
- **Model bioseicogymdeithasol:** yn cynnwys rhyngweithiadau rhwng ffactorau biolegol, seicolegol a chymdeithasol i helpu i benderfynu pam y gallai unigolyn fod ag anhwylder.

(ch)	<p>Gan gyfeirio at ysgogiad 2, lluniwch ffeithlun sy'n amlinellu eich dealltwriaeth o'r haint yn yr ysgogiad.</p> <p>Rhaid i'ch ymateb gynnwys gyfeirio at y ganlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y math o haint • sut mae'r haint yn cael ei achosi • y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint gan gynnwys sut mae'n mynd i mewn i'r corff • unrhyw niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad i'r haint. <p style="text-align: right;">[10 marc]</p>
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;">8-10 marc</p> <p>Mae'r ffeithlun yn rhoi amlinelliad gwyb sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae'r haint yn cael ei achosi, y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint, sut mae'n mynd i mewn i'r corff, y math o haint a'r niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad o'r haint.</p>
3	<p style="text-align: center;">6-7 marc</p> <p>Mae'r ffeithlun yn rhoi amlinelliad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth dda o sut mae'r haint yn cael ei achosi, y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint, sut mae'n mynd i mewn i'r corff, y math o haint a'r niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad o'r haint.</p>
2	<p style="text-align: center;">4-5 marc</p> <p>Mae'r ffeithlun yn rhoi amlinelliad sylfaenol sy'n dangos peth gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r haint yn cael ei achosi, y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint, sut mae'n mynd i mewn i'r corff, y math o haint a'r niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad o'r haint.</p>
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Mae'r ffeithlun yn rhoi amlinelliad cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r haint yn cael ei achosi, y cylch trosglwyddo ar gyfer yr haint, sut mae'n mynd i mewn i'r corff, y math o haint a'r niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad o'r haint.</p>
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
	<p>Rhaid i'r atebion gyfeirio at yr haint Twbercwlosis (TB)</p> <p>Math o haint</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae TB yn haint systemig. Haint systemig yw haint sy'n cael ei achosi'n bennaf gan firysau neu facteria sy'n lledaenu drwy systemau'r corff. Weithiau, cyfeirir at haint bacteriol systemig fel sepsis; nid yw'n drosglwyddadwy, ond, fel arfer mae'r pathogenau sy'n achosi sepsis yn drosglwyddadwy. <p>Sut mae heintiau yn cael eu hachosi, y cylch trosglwyddo ar gyfer heintiau a sut maent yn mynd i mewn i'r corff</p> <p>Mae'r cylch trosglwyddo ar gyfer heintiau fel cadwyn sy'n cynnwys chwe dolen. Er mwyn creu clefyd, rhaid i bob dolen sy'n rhan o'r broses heintus fod yn bresennol mewn trefn resymegol. Bydd cael gwared ar un ddolen yn y gadwyn yn rheoli'r cylch heintio.</p>

- Mae **cyfrwng heintus** yn cyfeirio at y pathogenau sy'n achosi'r haint.
- Mae **cronfeydd** yn cyfeirio at y ffynhonnell, h.y. yr unigolyn â'r haint.
- Mae'r **porth ymadael** yn cyfeirio at y llwybr mae'r organeb heintus yn gallu ei ddefnyddio i ddianc o'r gronfa.
- Mae'r **dull trosglwyddo (fector)** yn cyfeirio at y cysylltiad rhwng ffynhonnell yr haint (cronfa) a'r porth mynediad.
- Mae'r **porth mynediad** yn cyfeirio at y dull sy'n cael ei ddefnyddio gan y pathogenau i fynd i mewn i'r person (yr *organeb letyol*).
- Mae **organeb letyol agored i haint** yn cyfeirio at yr unigolyn mae'r haint yn cael ei drosglwyddo iddo.

- Math o facteriwm o'r enw mycobacteriwm twbercwlosis (*cyfrwng heintus*) sy'n achosi Twbercwlosis (TB). Mae'n cael ei drosglwyddo drwy ddefnyddiau yn yr aer (*dull trosglwyddo*) pan fydd person sydd â chlefyd TB gweithredol yn ei ysgyfaint (*cronfa*) yn pesychu neu'n tisian (*porth ymadael*) a mae rhywun arall (*organeb letyol agored i haint*) yn mewnanadlu'r defnyddiau sy'n cael eu hallyrru, sy'n cynnwys bacteria TB (*porth mynediad*).

Niwed tymor hir a fyddai'n gallu digwydd o ganlyniad i'r haint

- Gellir gwella TB os yw'n cael ei drin â'r gwrthfotigau cywir
- Gall **twbercwlosis** heb ei drin **achosi niwed tymor hir** i sawl rhan o'r corff, gan gynnwys yr esgyrn, yr ymennydd, yr iau/afu, yr arenau a'r galon
- bydd yn effeithio ar y rhannau hyn yn ogystal â chymhlethdodau yn yr ysgyfaint. Pan fydd twbercwlosis yn ymledu i rannau eraill o'r corff, mae heintiau pellach yn gallu dod i gysylltiad â'r rhannau hyn ac yn andwyo'u gallu i weithio
- unwaith bydd twbercwlosis yn cyrraedd yr esgyrn, gall achosi niwed tymor hir i'r cymalau. Gall TB yn yr esgyrn niweidio'r asennau hefyd
- Mae TB hefyd yn cael effaith negyddol ar weithrediad organau. Er enghraifft, mae iau/afu neu aren yr effeithir arni yn colli'r gallu gorau posibl i hidlo sylweddau gwastraff o'r gwaed.
- pan fydd TB yn heintio'r galon ddynol, mae gallu'r organ i gynorthwyo cylchrediad y gwaed cael ei beryglu'n sylweddol
- os yw TB yn treiddio i'r ymennydd, gall achosi llid yr ymennydd: Gall y cyflwr hwn arwain at farwolaeth oherwydd y chwydd yn y pilenni sydd o amgylch yr ymennydd a'r golofn asgwrn cefn.

Mapio tasgau Uned 4 Asesiad Di-arholiad i gynnwys y fanyleb a'r amcanion asesu

Tasg	Cynnwys y fanyleb					Dyraniad marciau			
	Adran					Cyfanswm Marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5				
(a)		(a)	(a)			22	0	22	0
(b)					(b)	10	10	0	0
(c)				(c)		18	0	0	18
(ch)	(ch)					10	10	0	0
Cyfanswm						60	20	22	18

**Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau**

Asesiad di-arholiad: Tasg Uned 4

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad: Tasg Uned 4

Tasg	Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	Sylwadau'r Ganolfan
(a)	22			
(b)	10			
(c)	18			
(ch)	10			
Cyfanswm	60			

Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolyn sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble cafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych chi'n ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch chi wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngallu, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

Llofnod yr athro/athrawes:

Dyddiad:

DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, ac eithrio'r hyn mae fy athro wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

Llofnod yr ymgeisydd:

Dyddiad:

**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

UNED 6 (Diploma yn unig) Asesiad di-arholiad:
Gweithio yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol

AMSER: 18 AWR

**CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR
BYDD GENNYCH CHI 18 AWR I GYD I GWBLHAU'R ASESIAD HWN.**

Aseiniad

Mae gofyn i chi ymchwilio i leoliad/gwasanaeth sy'n darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru. Rhaid i'r ymchwiliad ganolbwyntio ar leoliad/gwasanaeth rydych chi wedi cael profiad uniongyrchol ohono fel rhan o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector. Hefyd, bydd angen i chi ddefnyddio'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth a gawsoch yn yr ystafell ddosbarth.

Dylech chi gynllunio eich ymchwiliad gan ystyried y canlynol:

- sut byddwch chi'n casglu tystiolaeth fel rhan o'ch ymgysylltu â'r sector wrth baratoi i gwblhau'r tasgau gosod
- y canlyniadau sydd eu hangen ar gyfer pob tasg osod.

Gallwch chi drafod eich lleoliad/gwasanaeth dewisol a'ch cynllun gyda'ch athro/athrawes. Nid oes cyfyngiadau ar yr adnoddau y gallwch chi eu defnyddio wrth wneud gwaith ymchwil. Rhaid i chi gynnwys eich ymchwil i gyd yn eich dyddiadur myfyriol. Y dystiolaeth ar gyfer y dasg hon yw darn estynedig o ysgrifennu tua 5,000 o eiriau i gyd (heb gynnwys cyfeiriadu a llyfryddiaeth).

Bydd gennych chi 18 awr i gynhyrchu'r dystiolaeth hon mewn amodau dan reolaeth. Unwaith bydd yr asesiad dan reolaeth wedi dechrau, dim ond yr adnoddau canlynol fydd ar gael i chi:

- cofnod o ymgysylltu â'r sector
- eich dyddiadur myfyriol.

Ni allwch chi ddefnyddio'r rhyngrwyd wrth gwblhau'r asesiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR A CHANOLFANNAU

Rhaid cyflwyno cofnod o oriau gyda'r asesiad dan reolaeth hwn er mwyn dangos tystiolaeth o ymgysylltu â'r sector. Rhaid i oruchwyliwr y lleoliad gwaith lofnodi'r oriau gafodd eu treulio yn y lleoliad gwaith fel tystiolaeth.

Mae disgwyl **hefyd** i ddysgwyr lunio dyddiadur myfyriol ar eu cyfnod o ymgysylltu â'r sector i'w **gyflwyno gyda'r** dasg dan reolaeth hon. Gallai'r dyddiadur myfyriol fod ar ffurf dyddiadur ysgrifenedig, blog electronig, llyfr lloffion, dyddlyfr, dyddiadur fideo neu nodiadau. Rhaid sicrhau bod dolenni neu ffeiliau electronig ar gael ar gyfer fersiynau electronig o'r dyddiadur myfyriol a rhaid sganio fersiynau copi caled ohono i'w cyflwyno, ar gais.

Cyfrifoldeb y ganolfan yw sicrhau nad yw'r ymgeisydd yn mynd ag unrhyw adnoddau ychwanegol heblaw'r dyddiadur myfyriol a'r cofnod o ymgysylltu â'r sector gydag ef/hi i mewn i'r amgylchedd asesu ar ôl cychwyn ar yr asesiad dan reolaeth.

Rhaid cyflwyno holl dystiolaeth yr asesiad hwn i CBAC i'w farcio'n allanol erbyn 15 Mai XXXX. Gwnewch yn siŵr bod y manylion yn glir ar bob darn o waith sy'n cael ei gyflwyno i'w farcio. Rydym yn argymhell cynnwys enw a rhif y ganolfan, a rhoi enwau a rhifau arholiad yr ymgeiswyr ar bob tudalen.

Aseiniad

Mae gofyn i chi ymchwilio i leoliad/gwasanaeth sy'n darparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru. Rhaid i'r ymchwiliad hwn ganolbwyntio ar leoliad/gwasanaeth rydych chi wedi cael profiad uniongyrchol ohono fel rhan o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector.

- (a) (i) Ysgrifennwch gyflwyniad (*introduction*) am y lleoliad/gwasanaeth.
Amlinellwch:
- brif bwrpas y lleoliad/gwasanaeth dewisol
  - rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau gweithwyr sy'n gweithio yn y lleoliad/gwasanaeth.
- [12 marc] [AA1, 6.4]
- (ii) Amlinellwch **ddwy** rôl swydd sydd yn y lleoliad/gwasanaeth neu sy'n gysylltiedig i'r lleoliad/gwasanaeth hwnnw.
Rhaid i'ch ymateb gynnwys:
- prif bwrpas y rôl
  - y sgiliau penodol sydd eu hangen
  - y gofynion o ran cymwysterau
  - rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
- [2x8 = 16 marc][AA1, 6.1]
- (iii) Ystyriwch sut mae deddfwriaeth, rheoliadau a fframweithiau Cymru wedi dylanwadu ar ymarfer yn y lleoliad/gwasanaeth i wneud y canlynol:
- gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
  - llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau a ddymunir ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal hwn.
- Defnyddiwch enghreifftiau o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector i ategu eich ateb.
- [10 marc] [AA3, 6.7]
- (b) Dewiswch **dri** o'r canlynol ac archwiliwch eu pwysigrwydd yng ngwaith lleoliadau/gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Rhowch enghraifft o sut rydych chi wedi gweld pob un o'r tri o'ch dewis chi yn cael eu dangos yn eich cyfnod o ymgysylltu â'r sector:
- cyfathrebu effeithiol
  - cydgynhyrchu
  - cydweithio
  - gwaith tîm
  - proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol.
- [3x6 = 18 marc][AA3, 6.2]
- (c) (i) Esboniwch sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso.
- [10 marc][AA2, 6.5]
- (ii) Amlinellwch y canlyniadau posibl o beidio â dilyn polisiâu a gweithdrefnau diogelu'r lleoliad/gwasanaeth.
- [8 marc] [AA1, 6.5]
- (ch) Dadansoddwch sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol.
Defnyddiwch enghreifftiau o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector i ategu eich ateb.
- [12 marc] [AA3, 6.3]

(d) Esboniwch sut gallai gwahanol ddulliau gael eu defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth i fodloni anghenion a gofynion unigolion.

[10 marc][AA2, 6.6]

(dd) (i) Esboniwch sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth.

[10 marc][AA2, 6.8]

(ii) Gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr perthnasol, esboniwch sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth fyfyrion ar eu hymarfer wrth asesu a gwella'r gofal a'r cymorth maen nhw'n eu darparu i unigolion a'u teuluoedd.

[14 marc][AA2, 6.8]

Cyfanswm Marciau:[120 marc]

Cynllun Marcio Uned 6 ar gyfer yr Asesiad Di-arholiad

Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodiad, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy wefan ddiogel CBAC ar ddiwrnod y canlyniadau.

Lefel 3 Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

UNED 6 (Diploma yn unig) Gweithio yn y Sector Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Tasg:

(a) (i)	<p>Ysgrifennwch gyflwyniad (<i>introduction</i>) am y lleoliad/gwasanaeth.</p> <p>Amlinellwch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brif bwrpas y lleoliad/gwasanaeth dewisol • rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau gweithwyr sy'n gweithio yn y lleoliad/gwasanaeth. <p style="text-align: right;">[12 marc]</p>
Band	<p>AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</p>
4	<p style="text-align: center;">10-12 marc</p> <p>Ymateb gwych sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyflwyno manylion llawn y lleoliad/gwasanaeth yn eglur ac yn briodol • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth dda iawn o brif bwrpas lleoliad/gwasanaeth dewisol yr ymgeisydd • cynnig amlinelliad manwl o rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau'r unigolion sy'n cael mynediad at y lleoliad/gwasanaeth dewisol a'r gweithwyr sy'n gweithio yno.
3	<p style="text-align: center;">7-9 marc</p> <p>Ymateb da sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyflwyno manylion y lleoliad/gwasanaeth yn briodol • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir o brif bwrpas lleoliad/gwasanaeth dewisol yr ymgeisydd • cynnig amlinelliad o rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau'r unigolion sy'n cael mynediad at y lleoliad/gwasanaeth dewisol a'r gweithwyr sy'n gweithio yno.
2	<p style="text-align: center;">4-6 marc</p> <p>Ymateb sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyflwyno'r lleoliad/gwasanaeth gyda rhai manylion • dangos peth gwybodaeth a dealltwriaeth o brif bwrpas lleoliad/gwasanaeth dewisol yr ymgeisydd • cynnig amlinelliad cyfyngedig o rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau'r unigolion sy'n cael mynediad at y lleoliad/gwasanaeth dewisol a'r gweithwyr sy'n gweithio yno.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Ymateb cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyflwyno'r lleoliad/gwasanaeth heb lawer o fanylion • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gyfyngedig o brif bwrpas lleoliad/gwasanaeth dewisol yr ymgeisydd • cynnig fawr ddim gwybodaeth am rôl y cyflogwr yn hybu ac amddiffyn hawliau'r unigolion sy'n cael mynediad at y lleoliad/gwasanaeth dewisol a'r gweithwyr sy'n gweithio yno.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Rhaid i atebion amlinellu prif bwrpas y lleoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector a gallai gynnwys:

- ymarfer gwrth-wahaniaethu ac ymarfer atal aflonyddu
- hybu cydraddoldeb
- egwyddorion iechyd a diogelwch
- polisiau a gweithdrefnau
- mentrau a strategaethau
- polisiau cyfrinachedd a chyfryngau cymdeithasol
- deddfwriaeth: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, Y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data (GDPR)
- dyletswydd gofal gan ganolbwyntio ar iechyd a llesiant
- diwylliant cyfannol, cynhwysfawr a chefnogol.

(a) (ii)	<p>Amlinellwch ddwy rôl swydd sydd yn y lleoliad/gwasanaeth neu sy'n gysylltiedig i'r lleoliad/gwasanaeth hwnnw. Rhaid i'ch ymateb gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prif bwrpas y rôl • y sgiliau penodol sydd eu hangen • y gofynion o ran cymwysterau • rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl. <p>[2x8 marc, 8 marc am bob rôl swydd: Cyfanswm o 16 marc]</p>	
<p>AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</p>		
Band	Rôl 1	Rôl 2
4	<p>7-8 marc</p> <p>Amlinelliad gwych sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth dda iawn o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio'n gadarn at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl. 	<p>7-8 marc</p> <p>Amlinelliad gwych sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth dda iawn o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio'n gadarn at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
3	<p>5-6 marc</p> <p>Amlinelliad da sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl. 	<p>5-6 marc</p> <p>Amlinelliad da sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
2	<p>3-4 marc</p> <p>Amlinelliad sylfaenol sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio rhywfaint at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl. 	<p>3-4 marc</p> <p>Amlinelliad sylfaenol sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio rhywfaint at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
1	<p>1-2 marc</p> <p>Amlinelliad cyfyngedig sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio fawr ddim, os o gwbl, at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl. 	<p>1-2 marc</p> <p>Amlinelliad cyfyngedig sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o brif bwrpas y rôl ddewisol • cyfeirio fawr ddim, os o gwbl, at y sgiliau penodol sydd eu hangen, y gofynion o ran cymwysterau a rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

	<p>Rhaid i atebion amlinellu dwy rôl swydd o fewn, neu sy'n gysylltiedig i'r leoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector a rhaid cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prif bwrpas y rôl • y sgiliau penodol sydd eu hangen • y gofynion o ran cymwysterau • rheoleiddio proffesiynol fel sy'n briodol i'r rôl.
--	--

(a) (iii)	<p>Ystyriwch sut mae deddfwriaeth, rheoliadau a fframweithiau Cymru wedi dylanwadu ar ymarfer yn y lleoliad/gwasanaeth i wneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal. <p>Defnyddiwch enghreifftiau o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector i ategu eich ateb.</p> <p style="text-align: right;">[10 marc]</p>
Band	<p>AA3: <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i></p>
4	<p style="text-align: center;">8-10 marc</p> <p>Ymateb gwych sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ystyriaeth gadarn o sut mae deddfwriaeth ac arferion rheoleiddio Cymru mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol yn anelu at y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal • defnydd effeithiol o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu eu hymateb.
3	<p style="text-align: center;">6-7 marc</p> <p>Ymateb da sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ystyriaeth glir o sut mae deddfwriaeth ac arferion rheoleiddio Cymru mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol yn anelu at y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal • peth defnydd o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu eu hymateb.
2	<p style="text-align: center;">4-5 marc</p> <p>Ymateb sylfaenol sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peth ystyriaeth o sut mae deddfwriaeth ac arferion rheoleiddio Cymru mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol yn anelu at y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal • defnydd cyfyngedig o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu eu hymateb.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Ymateb cyfyngedig sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim ystyriaeth o sut mae deddfwriaeth ac arferion rheoleiddio Cymru mewn lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol yn anelu at y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • gwella gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • llywio polisi ac ymarfer er mwyn cyflawni'r canlyniadau dymunol ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac unigolion sy'n cael mynediad at y gofal • fawr ddim defnydd, os o gwbl, o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu eu hymateb
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

	<p>Dylai atebion ddangos dadansoddiad o ddeddfwriaeth ac arferion rheoleiddio Cymru a rhaid canolbwyntio ar y lleoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono'n rhan o'r ymgysylltu â'r sector. Gall atebion gynnwys sut y cymhwyswyd unrhyw rai o'r canlynol mewn lleoliadau ymgysylltu â'r sector:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 • rheoliadau ac arolygiadau'r gwasanaeth yn erbyn y canlyniadau llesiant cenedlaethol • rôl Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) • Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 • 'Mwy na geiriau' a'r 'Cynnig Rhagweithiol'.
--	--

(b)	<p>Dewiswch dri o'r canlynol ac archwiliwch eu pwysigrwydd yng ngwaith lleoliadau/gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol. Rhowch enghraifft o sut rydych chi wedi gweld pob un o'r tri o'ch dewis chi yn cael eu dangos yn eich cyfnod o ymgysylltu â'r sector:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol. 		
Band	<p>AA3: Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</p>		
	Enghraifft 1	Enghraifft 2	Enghraifft 3
3	<p style="text-align: center;">5-6 marc</p> <p>Archwiliad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft briodol a manwl wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod ymgysylltu â'r sector yr ymgeisydd.</p>	<p style="text-align: center;">5-6 marc</p> <p>Archwiliad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft briodol a manwl wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod ymgysylltu â'r sector yr ymgeisydd.</p>	<p style="text-align: center;">5-6 marc</p> <p>Archwiliad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft briodol a manwl wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod ymgysylltu â'r sector yr ymgeisydd.</p>
2	<p style="text-align: center;">3-4 marc</p> <p>Archwiliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft berthnasol a phriodol wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod yr ymgeisydd o ymgysylltu â'r sector.</p>	<p style="text-align: center;">3-4 marc</p> <p>Archwiliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft berthnasol a phriodol wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod yr ymgeisydd o ymgysylltu â'r sector.</p>	<p style="text-align: center;">3-4 marc</p> <p>Archwiliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Enghraifft berthnasol a phriodol wedi'i rhoi o sut mae hyn wedi'i ddangos yng nghyfnod yr ymgeisydd o ymgysylltu â'r sector.</p>

1	<p>1-2 marc</p> <p>Archwiliad sylfaenol sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gyfyngedig o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Efallai nad yw'r enghraifft a roddir yn berthnasol a'i bod yn cynnig manylder cyfyngedig.</p>	<p>1-2 marc</p> <p>Archwiliad sylfaenol sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gyfyngedig o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Efallai nad yw'r enghraifft a roddir yn berthnasol a'i bod yn cynnig manylder cyfyngedig.</p>	<p>1-2 marc</p> <p>Archwiliad sylfaenol sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gyfyngedig o bwysigrwydd un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu effeithiol • cydgynhyrchu • cydweithio • gwaith tîm • proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol <p>Efallai nad yw'r enghraifft a roddir yn berthnasol a'i bod yn cynnig manylder cyfyngedig.</p>
	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>	<p>0 marc</p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
<p>Rhaid i atebion ddarparu archwiliad manwl sy'n canolbwyntio ar leoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector a chynnwys pwysigrwydd y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfathrebu effeithiol a'i rôl o ran darparu gofal a chymorth o ansawdd er mwyn gwella canlyniadau llesiant ar gyfer unigolion. Disgwylir i weithwyr gofal gyfathrebu'n effeithiol ag unigolion er mwyn penderfynu ar eu hanghenion gofal a chymorth a datrys unrhyw broblemau mewn modd rhagweithiol. • Cydgynhyrchu yw ffordd o feddwl am y ffordd mae gwasanaethau gofal a chymorth yn cael eu dylunio, eu darparu a'u gwerthuso. Mae'n cynnwys gweithio mewn partneriaeth gyfartal er mwyn sicrhau bod gwasanaethau gofal a chymorth yn fwy effeithiol, effeithlon a chynaliadwy. • Cydweithredu yw sail llwyddiant mewn unrhyw dîm. Pan fydd darparwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn gweithio ar y cyd, mae canlyniadau cleifion ac ansawdd eu gofal yn tueddu i wella. • Mae gwaith tîm yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol yn dod â phobl broffesiynol at ei gilydd sydd â sgiliau, galluoedd a doniau gwahanol er mwyn darparu'r gofal a'r driniaeth orau posibl i unigolion. • Mae proffesiynoldeb yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol yn ddisgwyliedig gan unigolion sy'n cael gofal a chymorth. Cyflawnir hyn drwy'r safonau cymhwysedd a'r gwerthoedd moesegol sy'n cael eu rhannu y mae gweithwyr gofal yn eu cynnal. 			

(c) (i)	Esboniwch sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso. [10 marc]
Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;">8-10 marc</p> <p>Esboniad gwyach sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o ddiogelu • dealltwriaeth gadarn o sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso.
3	<p style="text-align: center;">6-7 marc</p> <p>Esboniad da sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth glir o ddiogelu • dealltwriaeth dda ar y cyfan o sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso.
2	<p style="text-align: center;">4-5 marc</p> <p>Esboniad sylfaenol sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth a dealltwriaeth o ddiogelu • peth dealltwriaeth o sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog, sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Esboniad cyfyngedig sy'n dangos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim o wybodaeth a dealltwriaeth o ddiogelu. • fawr ddim o ddealltwriaeth o sut mae diogelu'n cael ei gyflawni o fewn y lleoliad/gwasanaeth er mwyn sicrhau bod unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn gallu byw heb niwed, cam-drin ac esgeuluso.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Rhaid i atebion ddarparu esboniad sy'n cyfeirio'n benodol at sut mae diogelu'n cael ei gyflawni yn y lleoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector.

Yn cynnwys:

- sicrhau bod diogelu wrth wraidd ymarfer pob gweithiwr iechyd a gofal cymdeithasol
- cyfnod sefydlu a hyfforddiant parhaus pob aelod o staff er mwyn sicrhau eu bod yn gwbl ymwybodol o wybodaeth, deddfwriaeth a pholisïau diogelu cyfredol a bod eu gwybodaeth yn gyfoes
- cadw cofnodion yn gywir ac yn gyfoes
- cymarebau staff diogel i unigolion
- sicrhau a gweithredu system gwyno effeithiol a hygyrch
- hybu llesiant ym mhob trefniant diogelu
- adolygu a diweddarau prosesau a gweithdrefnau yn rheolaidd
- gwneud defnydd llawn o wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd mewn lleoliadau

- sicrhau bod adborth gan unigolion yn cael ei ddefnyddio yn y lleoliad yn unol â pholisïau Llywodraeth Cymru
- cadw at bolisïau dyletswydd i adrodd (chwythu'r chwiban)
- osgoi torri contract/erlyniad.

(c) (ii)	Amlinellwch y canlyniadau posibl o beidio â dilyn polisiau a gweithdrefnau diogelu'r lleoliad/gwasanaeth . [8 marc]
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;">7-8 marc</p> <p>Amlinelliad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o'r canlyniadau posibl ar gyfer y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth • unigolion sy'n torri'r gweithdrefnau a pholisiau • y lleoliad/gwasanaeth <p>os na ddilynnir polisiau a gweithdrefnau diogelu.</p>
3	<p style="text-align: center;">5-6 marc</p> <p>Amlinelliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir o'r canlyniadau posibl ar gyfer y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth • unigolion sy'n torri'r gweithdrefnau a pholisiau • y lleoliad/gwasanaeth <p>os na ddilynnir polisiau a gweithdrefnau diogelu.</p>
2	<p style="text-align: center;">3-4 marc</p> <p>Amlinelliad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o'r canlyniadau posibl ar gyfer y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth • unigolion sy'n torri'r gweithdrefnau a pholisiau • y lleoliad/gwasanaeth <p>os na ddilynnir polisiau a gweithdrefnau diogelu.</p>
1	<p style="text-align: center;">1-2 marc</p> <p>Amlinelliad cyfyngedig heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o'r canlyniadau posibl ar gyfer y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unigolion sy'n cael mynediad at ofal a chymorth • unigolion sy'n torri'r gweithdrefnau a pholisiau • y lleoliad/gwasanaeth <p>os na ddilynnir polisiau a gweithdrefnau diogelu.</p>
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
<p>Rhaid i atebion amlinellu'r canlyniadau posibl, o beidio â dilyn polisiau a gweithdrefnau diogelu'r lleoliad/gwasanaeth (y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod o ymgysylltu â'r sector), dylid cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gall yr unigolyn sy'n cael mynediad at ofal a chymorth drwy'r sefydliad fod yn agored i gael ei gam-drin a'i esgeuluso • efallai na fydd anghenion yr unigolyn sy'n cael mynediad at ofal a chymorth drwy'r gwasanaeth/lleoliad yn cael eu bodloni'n llawn • gall y gweithiwr iechyd a gofal cymdeithasol sy'n torri'r weithdrefn a'r polisi fod yn destun trefn ddisgyblu neu erlyniad • gall y lleoliad/gwasanaeth sy'n rhoi'r gofal fod yn destun erlyniad. 	

(ch)	<p>Dadansoddwch sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol. Defnyddiwch enghreifftiau o'ch cyfnod o ymgysylltu â'r sector i ategu eich ateb.</p> <p style="text-align: right;">[12 marc]</p>
Band	<p>AA3: Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</p>
4	<p style="text-align: center;">10-12 marc</p> <p>Ymateb gwych sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dadansoddiad cadarn o sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol • defnydd effeithiol o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu'r ymateb • trafodaeth hyderus a manwl sy'n arwain at gasgliad cadarn a rhesymegol.
3	<p style="text-align: center;">7-9 marc</p> <p>Ymateb da sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dadansoddiad clir o sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol • rhywfaint o ddefnydd o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu'r ymateb • trafodaeth fanwl yn arwain at gasgliad rhesymegol.
2	<p style="text-align: center;">4-6 marc</p> <p>Ymateb sylfaenol sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peth dadansoddiad o sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol • defnydd cyfyngedig o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu'r ymateb • trafodaeth syml sy'n arwain at gasgliad sylfaenol.
1	<p style="text-align: center;">1-3 marc</p> <p>Ymateb cyfyngedig sy'n dangos y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim dadansoddiad o sut mae codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol yn cael eu cadw a'u cymhwyso yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol • ychydig iawn o ddefnydd, os o gwbl, o enghreifftiau o gyfnod yr ymgeisydd yn ymgysylltu â'r sector i ategu'r ymateb • trafodaeth gyfyngedig heb ddod i unrhyw gasgliad.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
	<p>Rhaid i atebion ddadansoddi lleoliad/gwasanaeth y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector a gallai gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu â'r holl staff • cynnig hyfforddiant er mwyn sicrhau bod y cod yn cael ei ddeall • ymarfer a dulliau hybu gan y rheolwyr • cyfleoedd goruchwyllo a rheoli perfformiad • gwasanaethau cwynion a chanmoliaeth • ymrestru a rheoleiddio'r gweithlu: ymchwiliadau ac achosion addasrwydd i ymarfer • defnyddio gwasanaethau rheoleiddio ac arolygu i arolygu codau ymddygiad/ymarfer proffesiynol.

(d)	Esboniwch sut gallai gwahanol ddulliau gael eu defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth i fodloni anghenion a gofynion unigolion.	[10 marc]
Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.	
4	8-10 marc	Esboniad gwyb sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o wahanol ddulliau • dealltwriaeth hyderus o sut gallai gwahanol ddulliau fod wedi'u defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth a brofwyd gan ymgeiswyr i fodloni anghenion a gofynion unigolion.
3	6-7 marc	Esboniad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth glir yn gyffredinol o wahanol ddulliau • dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut gallai gwahanol ddulliau fod wedi'u defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth a brofwyd gan ymgeiswyr i fodloni anghenion a gofynion unigolion.
2	4-5 marc	Esboniad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o wahanol ddulliau • rhywfaint o ddealltwriaeth o sut gallai gwahanol ddulliau fod wedi cael eu defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth a brofwyd gan ymgeiswyr i fodloni anghenion a gofynion unigolion.
1	1-3 marc	Esboniad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • fawr o wybodaeth a dealltwriaeth o wahanol ddulliau • fawr o ddealltwriaeth o sut gallai gwahanol ddulliau fod wedi cael eu defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth a brofwyd gan ymgeiswyr i fodloni anghenion a gofynion unigolion.
	0 marc	Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Rhaid i atebion ddarparu esboniad ar sut gall dulliau gwahanol gael eu defnyddio yn y lleoliad/gwasanaeth (y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector) a gallai gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dulliau sy'n seiliedig ar weithgareddau: gwaith hanes bywyd • therapi ymddygiad gwybyddol (CBT): therapiau siarad • therapi ymddygiad: ymddygiadau a ddysgwyd • cefnogaeth ymddygiadol gadarnhaol ac ymddygiadau sy'n herio • cyfeirio'n benodol at unrhyw ddulliau gafodd eu harsylwi'n ymarferol. 		

(dd) (i)	Esboniwch sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth. [10 marc]
Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
4	8-10 marc Esboniad gwych sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o ymarfer myfyriol • dealltwriaeth hyderus o sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol
3	6-7 marc Esboniad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth a dealltwriaeth glir o ymarfer myfyriol • dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol
2	4-5 marc Esboniad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ymarfer myfyriol • rhywfaint o dealltwriaeth o sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol
1	1-3 marc Esboniad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> • fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o ymarfer myfyriol • fawr ddim dealltwriaeth o sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
	Rhaid i atebion ddarparu esboniad o sut mae ymarfer myfyriol yn cefnogi datblygiad proffesiynol gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth (y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector) a gallai gynnwys: Sut mae myfyrion ar brosesau, polisiau a gweithdrefnau yn gwella ymarfer a datblygiad proffesiynol drwy: <ul style="list-style-type: none"> • sicrhau bod anghenion pob unigolyn yn cael eu personoli a'u bodloni • caniatáu i weithwyr gofal gynnal, adeiladu ar a pharhau i wella eu hymarfer a chyfrannu at eu dysgu parhaus a'u datblygiad proffesiynol • sicrhau bod polisiau, gweithdrefnau a dogfennaeth yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen • caniatáu i weithwyr gofal gysylltu unrhyw fyfyrion â'r codau ymddygiad ac ymarfer • caniatáu meddwl yn ddyfnach ynghylch amrywiol sefyllfaoedd a digwyddiadau.

(dd) (ii)	<p>Gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr perthnasol, esboniwch sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth fyfyrion ar eu hymarfer wrth aseu a gwella'r gofal a'r cymorth maen nhw'n eu darparu i unigolion a'u teuluoedd.</p> <p style="text-align: right;">[14 marc]</p>
Band	AA2: Cymhwysu gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;">13-14 marc</p> <p>Esboniad gwych sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio'n gadarn at safbwyntiau damcaniaethwyr er mwyn esbonio sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol fyfyrion ar eu hymarfer • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o sut mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn defnyddio gwahanol ffyrdd i fyfyrion ar eu hymarfer • dangos dealltwriaeth hyderus o sut mae ymarfer myfyriol yn cael ei ddefnyddio wrth aseu a gwella'r gofal a'r cymorth mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn eu darparu ar gyfer unigolion a'u teuluoedd.
3	<p style="text-align: center;">9-12 marc</p> <p>Esboniad da sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio at safbwyntiau damcaniaethwyr er mwyn esbonio sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol fyfyrion ar eu hymarfer • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn defnyddio gwahanol ffyrdd i fyfyrion ar eu hymarfer • dangos dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae ymarfer myfyriol yn cael ei ddefnyddio wrth aseu a gwella'r gofal a'r cymorth mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn eu darparu ar gyfer unigolion a'u teuluoedd.
2	<p style="text-align: center;">5-8 marc</p> <p>Esboniad sylfaenol sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio rhywfaint at safbwyntiau damcaniaethwyr er mwyn esbonio sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol fyfyrion ar eu hymarfer • dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir ar y cyfan o sut mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn defnyddio gwahanol ffyrdd i fyfyrion ar eu hymarfer • dangos peth dealltwriaeth o sut mae ymarfer myfyriol yn cael ei ddefnyddio wrth aseu a gwella'r gofal a'r cymorth mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn eu darparu ar gyfer unigolion a'u teuluoedd.
1	<p style="text-align: center;">1-4 marc</p> <p>Esboniad cyfyngedig sy'n gwneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio ychydig neu fawr ddim at safbwyntiau damcaniaethwyr er mwyn esbonio sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol fyfyrion ar eu hymarfer • dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn defnyddio gwahanol ffyrdd i fyfyrion ar eu hymarfer • dangos fawr ddim dealltwriaeth o sut mae ymarfer myfyriol yn cael ei ddefnyddio wrth aseu a gwella'r gofal a'r cymorth mae timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth yn eu darparu ar gyfer unigolion a'u teuluoedd.
	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <p style="text-align: center;">Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>

Rhaid i atebion ddarparu esboniad o sut gall timau iechyd a gofal cymdeithasol yn y lleoliad/gwasanaeth (y cafwyd profiad uniongyrchol ohono yn rhan o'r cyfnod ymgysylltu â'r sector) fyfyrion ar eu hymarfer wrth asesu a gwella'r gofal a'r cymorth maen nhw'n eu darparu i unigolion a'u teuluoedd.

Yn cynnwys:

Damcaniaethwyr – gallai'r rhain gynnwys y canlynol:

- Honey a Mumford
- Kolb
- Schon
- Gwahanol ffyrdd y mae ymarfer myfyriol yn digwydd mewn lleoliadau gofal:
  - unigolion yn cynhyrchu dyddiadur myfyriol
  - cyfarfodydd tîm a thrafodaethau rheolaidd
  - arsylwadau gan uwch gydweithwyr
  - gwerthusiadau, goruchwyliaeth ac adolygiadau rheoli perfformiad
  - ymwybyddiaeth, hunan-fyfyrion a'r effaith ar yr hunan
  - cynlluniau gweithredu wedi'u personoli
  - rhaglenni o ymarfer myfyriol.

Mapio tasgau Aseiad Di-arholiad Uned 6 i gynnwys y fanyleb a'r amcanion aseu

Tasgau	Cynnwys y fanyleb								Dyranïad marciau			
	Adran								Cyfanswm marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8				
(a) (i)				a (i)						12		
(ii)	a (ii)									16		
(iii)							a (iii)					10
(b)		(b)										18
(c) (i)					(c) (i)						10	
(ii)					(c) (ii)					8		
(ch)			(ch)									12
(d)						(d)					10	
(dd) (i)								(dd) (i)			10	
(ii)								(dd) (ii)			14	
Cyfanswm									120	36	44	40

Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Asesiad di-arholiad: Aseiniad Uned 6

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad: Aseiniad Uned 6

Aseiniad		Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	Sylwadau'r Ganolfan
Tasg	(a) (i)	12			
	(a) (ii)	16			
	(a)(iii)	10			
	(b)	18			
	(c) (i)	10			
	(c) (ii)	8			
	(ch)	12			
	(d)	10			
	(dd) (i)	10			
	(dd) (ii)	14			
CYFANSWM		120			

Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolyn sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble gafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych yn ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan yr amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngwybodaeth, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

Llofnod yr athro/athrawes:

Dyddiad:

DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, heblaw am y cymorth hwnnw mae fy athro/athrawes wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

Llofnod yr ymgeisydd:

Dyddiad: